

BASHKIA GRAMSH

**PLANI LOKAL I VEPRIMIT PËR BARAZI, PËRFSHIRJE DHE PJESËMARRJEN E
ROMËVE DHE EGJIPTIANËVE NË BASHKINË GRAMSH**

(2026-2030)

Ky plan është hartuar nga organizata Drejtësi Sociale me mbështetjen e Bashkisë Gramsh dhe në bashkëpunim të ngushtë me Drejtorinë e Shërbimit dhe Kujdesit Social, Gramsh në kuadër të projektit ``Promovimi dhe realizimi i të drejtave të romëve në Kosovë dhe Shqipëri`` implementuar me mbështetjen e Karl Kübel Stiftung für Kind und Familie (KKS) dhe Ministrisë Federale për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ekonomik (BMZ). Përmbajtja e këtij botimi është përgjegjësi e vetme e organizatës Drejtësi Sociale dhe nuk mund të reflektojë në asnjë mënyrë pikëpamjet e Karl Kübel Stiftung apo Ministrisë Federale për Bashkëpunim dhe Zhvillim.

Eksperti:

Qendra Drejtësi Sociale

Tabela e Përmbajtjes

HYRJE

RËNDËSIA E ZHVILLIMIT TË PLANIT

PARIMET KU MBËSHTETET PLANI

KUADRI LIGJOR DHE POLITIK

METODOLOGJIA PËR HARTIMIN E PLANIT LOKAL TË VEPRIMIT PËR

BARAZI, PËRFSHIRJE DHE PJESEMARRJEN E ROMËVE DHE

EGJIPTIANËVE NË BASHKINË GRAMSH (2026-2030)

PROFILI I BASHKISË GRAMSH

KOMUNITETI ROM DHE EGJIPTIAN NË BASHKINË GRAMSH

FUSHAT KRYESORE TË PLANIT

Arsimimi

Mbrojtja Sociale

Punësimi dhe aftësimi profesional

Strehimi dhe infrastruktura

Shëndetësia

PRAKTIKA POZITIVE

VIZIONI DHE OBJEKTIVAT E PLANIT

MATRICA E PLANIT TË MASAVE: PLANI VENDOR PËR BARAZI,

PËRFSHIRJE DHE PJESEMARRJE TË ROMËVE DHE EGJIPTIANËVE 2026-
2030, BASHKIA GRAMSH

REFERENCA

Falenderime

Hartimi i Planit Lokal të Veprimit për Barazi, Përfshirje dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve në Bashkinë Gramsh për periudhën 2026–2030 paraqet një hap të rëndësishëm drejt garantimit të të drejtave të barabarta, përmirësimit të aksesit në shërbime dhe fuqizimit të pjesëmarrjes qytetare të komuniteteve rome dhe egjiptiane në nivel vendor. Ky plan bazohet në parimet e gjithëpërfshirjes, bashkëpunimit ndërinstitucional dhe pjesëmarrjes aktive të vetë komuniteteve si aktorë të ndryshimit.

Për realizimin e këtij plani të domosdoshëm dhe kompleks falënderojmë në mënyrë të veçantë Bashkinë Gramsh për angazhimin në ekspertizë, në sigurimin e informacioneve të nevojshme dhe vullnetin politik në hartimin e këtij dokumenti strategjik. Nënshkrimi i marrëveshjes së bashkëpunimit mes Qendrës Drejtësi Sociale dhe Bashkisë Gramsh është vetëm një fazë e procesit, por njëherazi dëshmi e gatishmërisë për hartimin dhe zbatimin e politikave lokale që synojnë krijimin e mundësive të barabarta për të gjithë qytetarët pavarësisht përkatësisë së tyre etnike apo statusit socio-ekonomik.

Ky plan është hartuar falë kujdesit, angazhimit të posacëm dhe bashkëpunimit me Drejtorin e kabinetit të kryetarit të Bashkisë Gramsh dhe institucionet si Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social, Zyra Vendore e Arsimit Parauniversitar Gramsh, Njësia Vendore e Kujdesit Shëndetësor, Drejtoria e Shërbimit Spitalor, Zyra Vendore e Policisë dhe Drejtoria Rajonale e Punësimit, Gramsh.

Gjithashtu shprehim mirënjohje të thellë ndaj përfaqësuesve të pakicave rome dhe egjiptiane, që kanë mundur reflektimin e nevojave reale të komuniteteve respektive dhe kanë bërë të mundur hartimin e një plani solid që mund të ndihmojë në përmirësimin sistematik të kushteve të tyre të jetesës në bashkinë Gramsh.

HYRJE

Plani bazohet në parimet dhe objektivat e Planit Kombëtar të Veprimit për Barazi, Përfshirje dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve në Republikën e Shqipërisë (2021-2025). Mbështetur në këtë dokumnet plani reflekton frymën e politikave kombëtare dhe ndërkombëtare për të drejtat e njeriut dhe përfshirjen sociale. Kësisoj qasja e aplikuar mundëson hartimin e një dokumenti strategjik që synon të motivojë dhe orientojë ndërhyrjen sistematike dhe të qëndrueshme në funksion të përmirësimit të jetesës së këtyre pakicave.

Plani Lokal i Veprimit do të fokusohet në këto fusha kryesore:

1. **Arsimi dhe trashëgimia kulturore** – Përmirësimi i qasjes dhe cilësisë së arsimit për fëmijët e komunitetit rom dhe egjiptian, si dhe promovimi i trashëgimisë kulturore.
2. **Punësimi dhe mbrojtja sociale** – Rritja e mundësive të punësimit dhe forcimi i shërbimeve sociale.
3. **Strehimi dhe infrastruktura** – Sigurimi i strehimit të përshtatshëm dhe përmirësimi i kushteve infrastrukturore.
4. **Shëndetësia** – Garantimi i qasjes së barabartë në shërbimet shëndetësore.
5. **Përfshirja sociale dhe mundësitë e barabarta** – Promovimi i pjesëmarrjes aktive në jetën publike dhe sociale.

Plani Lokal i Veprimit për Barazi, Përfshirje dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve në Bashkinë Gramsh (2026-2030) është një dokument strategjik i domosdoshëm sepse mbart përmasën e një politike lokale themelore që mund dhe duhet të bëhet referencë kyçe për të gjithë institucionet në nivel qendror dhe vendor, organizatat jo fitim-prurëse dhe cdo aktor që synon përmirësimin e kushteve të jetesës si dhe integrimin e pakicës rome dhe pakicës egjiptiane brenda territorit të bashkisë Gramsh. Ky Plan hartohet pas një periudhe të gjatë mungese të planeve të dedikuara, duke qenë se dokumenti i fundit i kësaj natyre ka qenë Plani Vendor 2013-2015. Hartimi i planeve strategjike të këtij lloji janë njëherazi manifestim i vullnetit të pushtetit lokal për të krijuar kushte të barabarta për të gjithë qytetarët ashtu si

Nëpërmjet hartimit dhe zbatimit të këtij plani në të ardhmen, Bashkia Gramsh shpreh plotësisht angazhimin e saj për një shoqëri më të drejtë dhe më gjithëpërfshirëse, duke kontribuar kështu në stabilitetin social dhe zhvillimin e qëndrueshëm.

Gjithaq, ky Plan inkuadrohet si një zhvillim i rëndësishëm në kuadër të deklaratës së Partnerëve të Ballkanit Perëndimor për Integrimin e Romëve në Procesin e Zgjerimit të Bashkimit Evropian, ku Shqipëria ka shprehur angazhimin e saj për të vazhduar dhe intensifikuar përpjekjet për të arritur barazi të plotë dhe integrimin e romëve. Kjo do të realizohet veçanërisht përmes zbatimit dhe monitorimit të konkluzioneve të përbashkëta të aktiviteteve, duke u fokusuar në sektorët kyç si Punësimi, Strehimi, Arsimi, Shëndetësia, Regjistrimi Civil, Mbrojtja Sociale dhe Mos-Diskriminimi.

Shqipëria është angazhuar gjithashtu për zhvillimin, miratimin dhe zbatimin e standardeve rajonale mbi buxhetimin publik në lidhje me integrimin e romëve dhe egjiptianëve. Kjo përfshin rritjen e buxhetit publik, si në nivel qendror ashtu edhe vendor, për politikën që synojnë integrimin e këtyre komuniteteve. Një aspekt i rëndësishëm i këtij angazhimi është krijimi i kanaleve dhe mekanizmave zyrtare që lejojnë përfshirjen aktive të qeverisjes vendore dhe komunitetit rom në proceset e formulimit të politikave, vendimmarrjes, zbatimit dhe monitorimit të iniciativave për arritjen e objektivave të kësaj deklaratë.

Për këtë arsye, ky Plan është thelbësor për të siguruar që komunitetet rome dhe egjiptiane të ketë një rol aktiv në proceset që ndikojnë në jetën e tyre, duke garantuar kështu një qasje gjithëpërfshirëse dhe efektive ndaj integritit dhe barazisë.

PARIMET KU MBËSHTETET PLANI

Plani Lokal i Veprimit për Barazi, Përfshirje dhe Pjesëmarrjen e romëve dhe egjiptianëve në Bashkinë Gramsh (2026-2030) është i bazuar në disa parime të rëndësishme, që synojnë të promovojnë barazinë, përfshirjen sociale dhe respektimin e të drejtave të njeriut për komunitetet rome dhe egjiptiane.

Parimi i barazisë dhe i mos-diskriminimit të padrejtë

Ky është një parim i cili ka baza të qarta kushtetuese (neni 18), sipas të cilave organi legjislativ detyrohet që në veprimtarinë e vet ligjvënëse të orientohet nga realizimi i mundësive të barabarta, për përmbushjen e të drejtave për të gjitha subjektet. Sipas parimit të barazisë, të gjitha qeniet njerëzore janë të barabarta në dinjitet dhe të drejta. Askush nuk duhet privilegjuar apo diskriminuar për shkak të gjinisë, racës, fesë etnisë, gjuhës, bindjeve politike fetare a filozofike, gjendjes ekonomike, arsimore, sociale, etj. Barazia dhe mosdiskriminimi janë në themel të të gjithë standardeve ndërkombëtare dhe legjisllacionit vendas lidhur me pakicat dhe grupe të tjera në pozita jo të favorshme.

Parimi i integritit social

Një tjetër parim i rëndësishëm i Planit është ai i përfshirjes sociale të popullatës rome dhe egjiptiane. Pavarësisht përpjekjeve të bëra në vitet e fundit, kjo kategori e popullsisë përfaqëson akoma një nga kategoritë më të pafavorizuara, duke u prekur kështu drejtëpërdrejtë nga procesi i përjashtimit social. Në këto kushte, është e rëndësishme të rriten përpjekjet për të promovuar aksesin në punësim dhe në të gjitha burimet, të drejtat, të mirat dhe shërbimet në favor të popullatës rome dhe egjiptiane që përjetojnë përjashtimin social apo janë të ekspozuar ndaj këtij fenomeni. Mbi bazën e këtij parimi, plani synon të ulë dhe parandalojë rrezikun e përjashtimit social, duke vepruar në favor të individëve dhe familjeve më të rrezikuara rome dhe egjiptiane, si dhe duke aktivizuar dhe lehtësuar pjesëmarrjen e të gjithë aktorëve të interesuar.

Parimi i qytetarisë dhe i pjesëmarrjes

Dinjiteti dhe drejtësia janë dy nga themelet mbi të cilat duhet të veprojnë institucionet dhe shoqëria civile me qëllim për të promovuar ushtrimin e plotë të të drejtave nga të gjithë individët. Mbrojtja e të drejtave qytetare të popullsisë rome dhe egjiptiane në Shqipëri, përfshin domosdoshmërisht përmirësimin e imazhit të tyre publik dhe njohjen e kontributit pozitiv të kulturës së tyre ndaj shoqërisë shqiptare. Ndërsa ka patur përpjekje të shumta

dhe të ndryshme nga institucionet dhe organizatat jo fitimprurëse për të përmirësuar imazhin publik të popullsisë romë dhe egjiptiane, ka akoma përceptime negative nga grupe të ndryshme të shoqërisë të cilat çojnë në situata diskriminuese për këto grupe. Me qëllim që të garantohet ushtrimi i të drejtave të qytetarisë dhe për t'i bërë anëtarët e komuniteteve romë dhe egjiptian të ndjehen të realizuar në jetën e tyre të përditshme, është absolutisht thelbësore që organet publike dhe private t'u lehtësojnë aksesin dhe t'i inkurajojnë të marrin pjesë në të gjitha fushat e jetës publike, politike dhe sociale. Pjesëmarrja duhet të ushtrohet në të gjitha nivelet që nënkupton qoftë përfaqësimin në nivele qeverisëse, qoftë atë në nivele të pjesëmarrjes aktive në jetën e përditshme. Është gjithashtu e nevojshme të inkurajohet pjesëmarrja e anëtarëve të grupeve më të përjashtuara, të cilët kanë akoma shumë për të bërë për të arritur ushtrimin efektiv të të drejtave të tyre si qytetarë të shtetit shqiptar.

Parimi i decentralizimit

Një nga parimet bazë për qeverisjen vendore, në Shqipëri dhe në vende të tjera me traditë demokratike të shtetit është parimi i decentralizimit të pushtetit. Ky parim qëndron në themel të organizimit dhe funksionimit të qeverisjes vendore. Ai ushtrohet nëpërmjet parimit kushtetues të autonomisë vendore dhe kushtëzon ekzistencën e një pushteti vetëqeverisës vendor, sipas koncepteve të përparuara të organizimit të shtetit demokratik. Mënyra e organizimit dhe e funksionimit të qeverisjes vendore si dhe raporti që ajo ka me pushtetin qendror varen nga kuptimi kushtetues dhe ligjor që i jepet decentralizimit të pushtetit, autonomisë vendore dhe vetëqeverisjes. Në këtë kuadër, ky dokument bazuar në parimin e decentralizimit politik synon t'u japë anëtarëve të komuniteteve romë dhe egjiptian, si dhe përfaqësuesve të zgjedhur, më shumë pushtet në procesin e vendimmarrjes. Hartimi i këtij plani veprimi është mbështetur në parimin e decentralizimit politik, administrativ dhe fiskal.

Parimi i "masave të veçanta" që nuk diskriminojnë mazhorancën

'Masat e veçanta' për pakicat apo grupe të tjera etnike – gjuhësore nuk duhet të diskriminojnë pjesën tjetër të popullsisë. Arritja e barazisë substanciale mund të kërkojë marrjen e masave të veçanta dhe të tilla masa nuk duhet të konsiderohen si diskriminuese. Konventa Kuadër për Mbrojtjen e Pakicave Kombëtare (neni 4), ndalon në mënyrë të veçantë diskriminimin e bazuar mbi përkatësinë në një pakicë kombëtare dhe sanksionon se marrja e masave plotësuese dhe të përshtatshme mund të kërkojë për të promovuar barazinë e plotë dhe efektive midis personave që i përkasin pakicave dhe atyre që i përkasin shumicës së popullsisë. Të tilla masa nevojiten të jenë në përputhje të plotë me parimin e proporcionalitetit me qëllim që të mos konsiderohen diskriminuese ndaj pjesës tjetër të shoqërisë, përderisa ato përmbushin kushte të caktuara (diskriminimi pozitiv) dhe shërbejnë për të balancuar sjelljet diskriminuese.

Bazuar në këto parime, i gjithë Plani është konceptuar duke përfshirë komponentët si më poshtë:

- Hartimi i politikave efektive dhe jo-diskriminuese – Objektivat e përfshira në Plan kanë si qëllim integrimin e romëve dhe egjiptianëve, si vlera themelore të Republikës së Shqipërisë dhe Bashkimit Evropian, përfshirë të drejtat e njeriut, mundësitë e barabarta dhe zhvillimin ekonomik.
- Qasje e synuar për çështje specifike – Plani i Veprimit propozon strategji të veçanta për të adresuar situatat emergjente që nuk mund të zgjidhen me burime të zakonshme.
- Promovimi dhe nxitja e integritit social– Aktivitetet e Planit synojnë të inkurajojnë përfshirjen e pakicave romë dhe egjiptiane në shoqëri.
- Respekti për dallimet dhe promovimi i diversitetit– Plani njih dhe respekton dallimet që ka komuniteti Rom dhe Egjiptian, edhe mes vete këtyre dy grupeve.
- Angazhimi i romëve dhe egjiptianëve – Plani ka përfshirë mekanizma që lejojnë angazhimin e pakicave romë dhe egjiptiane në proceset e hartimit, zbatimit dhe monitorimit të politikave publike.
- Nxitja e bashkëpunimit midis aktorëve– Zbatimi i Planit mbështetet në parimin e bashkëpunimit mes qeverisjes qendrore, rajonale dhe vendore, organizatave ndërkombëtare dhe veçanërisht vetë komuniteteve.
- Promovimi i lidhjeve ndërsektoriale – Plani trajton nevojat në fusha kyçe si arsimi, dialogu ndërkulturor, shëndetësia, strehimi, punësimi, mbrojtja sociale, regjistrimi civil dhe aksesin në drejtësi, me qëllim nxitjen e integritit gjithëpërfshirës.
- Politika të bazuar në evidenca – Plani ka përcaktuar tregues të qartë për matjen e progresit, si dhe udhëzon mbledhjen e të dhënave periodike për të monitoruar aktivitetet e përfshirjes së romëve dhe egjiptianëve.
- Ndërgjegjësimi mbi dimensionin gjinor – Plani nënvizon se gratë romë dhe egjiptiane janë më të prirura ndaj përjashtimit dhe diskriminimit gjinor, por gjithashtu thekson se ato luajnë një rol kyç në promovimin e integritit.
- Angazhimi i shoqërisë civile– Bashkëpunimi me organizatat e shoqërisë civile, partnerët e tjerë dhe vetë komunitetet romë është thelbësor për realizimin e suksesshëm të Planit. Këta aktorë kanë kontribuar aktivisht në hartimin e tij dhe do të angazhohen në zbatim, monitorim dhe vlerësim.
- Buxheti për zbatimin – Bashkia Gramsh ka identifikuar burimet financiare për zbatimin e aktiviteteve. Në rastet kur është e nevojshme financimi shtesë, bashkia ka përcaktuar nevojat financiare ku mund të kërkohet ndihmë nga donatorët.

KUADRI LIGJOR DHE POLITIK

Hartimi i Planit përputhet me kuadrin ligjor dhe politik kombëtar dhe ndërkombëtar që garanton dhe detyron respektimin e të drejtave të pakicave kombëtare, si dhe siguron mundësi të barabarta për të gjithë qytetarët, pavarësisht përkatësive të tyre.

Shqipëria ka ndërmarrë një sërë masash legjislative, strategjike dhe politike për përmirësimin e kushteve të komuniteteve rom dhe egjiptian, duke mbuluar fusha si arsimi, punësimi, strehimi, shëndetësia dhe përfshirja sociale. Në Shqipëri, respektimi i të drejtave të pakicave është i garantuar nga dokumenti themeltar, Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, dhe forcohet përmes konventave ndërkombëtare që janë ratifikuar nga vendi ynë, si dhe nga ligjet dhe aktet nënligjore. Strategjia Kombëtare për Përfshirjen e Romëve dhe Egjiptianëve në Republikën e Shqipërisë 2021-2025 është dokumenti kyç që përcakton prioritetet për arritjen e barazisë dhe përfshirjes sociale, duke u fokusuar në eliminimin e diskriminimit dhe fuqizimin e këtyre komuniteteve në jetën publike dhe ekonomike. Ky dokument politik përcakton se deri në fund të vitit 2025: i) rreth 60% e punëkërkuessve romë dhe egjiptianë do të jenë të punësuar ose do të marrin pjesë në Programet e Nxitjes së Punësimit; ii) do të ketë së paku 300 romë dhe egjiptianë që do të kenë marrë mbështetje financiare dhe do të jenë integruar në ekonominë formale; iii) rreth 70% e romëve dhe egjiptianëve që marrin asistencën sociale do të dalin nga skema e mbështetjes dhe do të riintegrohen në tregun e punës. Plani Kombëtar gjithashtu i kushton vëmendje specifike çështjeve të racizmit ndaj romëve dhe egjiptianëve duke parashikuar aktivitete dhe objektiva konkrete në fushën e antixhipsizmit. Strategjia pason nismat si Dekada e Përfshirjes së Romëve (2005-2015) dhe Plani Kombëtar i Veprimit për Romët 2016-2020, të cilët krijuan një bazë për zbatimin e politikave ndërsektoriale.

Për arritjen e rezultateve që qëndrojnë në linjë me Planin Kombëtar, është thelbësore një bashkëpunim efektiv midis nivelit qendror dhe atij vendor. Në këtë kontekst, bashkitë duhet të intensifikojnë përpjekjet për mbështetje ndaj pakicave romë dhe egjiptiane në territorin e tyre, si edhe duhet të forcojnë kapacitetet për mbledhjen e informacionit në nivel lokal për t'u përdorur në politikëbërje dhe vendimmarrje. Për këtë arsye, hartimi i Planit Lokal të bashkisë Gramsh është një instrument i domosdoshëm në funksion të përmbushjes së rezultateve të Planit Kombëtar, dokumentimit të praktikave pozitive, si dhe identifikimin e ndërhyrjeve të vazhdueshme.

Në nivel legjislativ, Ligji Nr. 10/2012 "Për mbrojtjen nga diskriminimi" garanton të drejta të barabarta dhe mbrojtje nga çdo formë diskriminimi në të gjitha fushat e jetës. Gjithashtu, Ligji Nr. 96/2017 "Për pakicat kombëtare në Republikën e Shqipërisë" njohu komunitetet rom dhe egjiptian si pakica kombëtare, duke u garantuar atyre të drejtën për të ruajtur kulturën, gjuhën dhe traditat. Shqipëria është angazhuar gjithashtu përmes Konventës Kuadër për Mbrojtjen e Pakicave Kombëtare të Këshillit të Evropës, e ratifikuar në vitin

2000, dhe është pjesë e Deklaratës së Poznanit (2019) në kuadër të Procesit të Berlinit, ku janë përcaktuar objektiva të qarta për integrimin e romëve në Ballkanin Perëndimor.

Në fushën e arsimit, janë zbatuar masa si Plani i Veprimit për Arsimin 2016-2020, i cili synoi të përmirësonte qasjen në arsim dhe të reduktonte braktisjen shkollore ndër romët dhe egjiptianët. Kjo ka përfshirë mbështetje financiare për tekstet shkollore, transportin falas dhe programe për rritjen e pjesëmarrjes së fëmijëve rom dhe egjiptian në arsimin parauniversitar.

Në sektorin e punësimit, Shqipëria ka zbatuar politika të orientuara drejt trajnimit profesional dhe nxitjes së punësimit, si përmes Programeve të Nxitjes së Punësimit, Subvencionimit të Pagave dhe Trajnimit në Punë, në kuadër të Strategjisë për Zhvillimin e Sektorit Social 2016-2020. Këto masa janë shoqëruar me fushata ndërgjegjësimi për përmirësimin e aksesit të romëve dhe egjiptianëve në tregun e punës.

Në fushën e strehimit dhe infrastrukturës, janë hartuar dhe zbatuar projekte për përmirësimin e kushteve të banimit për këto komunitete. Plani Kombëtar për Strehimin 2021-2030 përfshin masa specifike për të siguruar qasje të barabartë në shërbime dhe për të përmirësuar infrastrukturën e lagjeve të banuara kryesisht nga romët dhe egjiptianët.

Shëndetësia është një tjetër fushë ku janë marrë masa specifike. Programe si Kartat Shëndetësore Falas dhe Ekipet e Shëndetit në Komunitet kanë synuar të përmirësojnë qasjen në shërbime bazë shëndetësore, veçanërisht për grupet më të marginalizuara.

Shqipëria ka ratifikuar gjithashtu konventa ndërkombëtare si Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut (1948), Konventën Ndërkombëtare mbi të Drejtat Civile dhe Politike (1966), Konventën Ndërkombëtare për Eliminimin e Diskriminimit ndaj Grave (1980), dhe Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, që forcojnë angazhimin për respektimin e të drejtave të njeriut. Angazhimi i vendit tonë për integrimin e romëve dhe egjiptianëve është gjithashtu evident në procesin e saj të integritimit evropian, ku janë krijuar kushte më të mira për mbështetje dhe përfshirje sociale. Këto nisma ligjore dhe politike janë një reflektim i përpjekjeve të vazhdueshme për të adresuar sfidat që këto komunitete hasin në jetën e përditshme dhe janë marrë si baza të rëndësishme përgjatë hartimit të Planit.

METODOLOGJIA PËR HARTIMIN E PLANIT LOKAL TË VEPRIMIT PËR BARAZI, PËRFSHIRJE DHE PJESËMARRJEN E ROMËVE DHE EGJIPTIANËVE NË BASHKINË GRAMSH (2026-2030)

Për hartimin e Planit në Bashkinë Gramsh, është aplikuar një metodologji gjithëpërfshirëse duke siguruar përfshirjen aktive të komunitetit rom dhe egjiptian, institucioneve lokale, organizatave jo fitimprurëse dhe aktorëve të tjerë të interesuar.

Hartimi i Planit u mbështet në një analizë të detajuar të të dhënave sasiore dhe cilësore, duke përfshirë burime primar dhe sekondare informacioni, të mbledhura në bashkinë Gramsh. Metodologjia e përdorur për kërkimin ka përfshirë disa teknika si:

- Takime/fokus grupe me komunitetet rome dhe egjiptiane;
- intervista gjysmë të strukturuar me aktorë kyc në këto komunitete;
- të dhëna statistikore dhe publikime.

Ëorkshop me përfaqësues të institucioneve lokale të bashkisë Gramsh

Mbledhja e të dhënave është mundësuar përmes punës në terren nga ekspertët dhe përfaqësuesit e organizatës Drejtësi Sociale duke u bazuar në takime direkte me komunitetet rome dhe egjiptiane (në takime individuale ose fokus grupe), si dhe në biseda me aktorë nga strukturat shtetërorë dhe jo-shtetërorë në nivel lokal.

Plani është konsultuar me një sërë përfaqësues të strukturave të ndryshme, si:

- -Bashkia Gramsh
- -Drejtorja e Shërbimit dhe Kujdesit Social
- - Njësia Vendore e Kujdesit Shëndetësor
- -Drejtorja e Shërbimit Spitalor
- -Drejtorja e Policis ,Zyra vendore Gramsh
- -Zyra Vendore e Arsimit Parauniversitar Gramsh, Drejtorja Rajonale e Arsimit Parauniversitar
- -Drejtorja Rajonale e Punësimit, Gramsh
- -Përfaqësues të pakicave rome dhe egjiptiane

Çdo fushë që përfshihet në planin e veprimit është trajtuar me kujdes duke specifikuar aktivitete konkrete, indikatorët, aktorët përgjegjës, mbështetjen e nevojshme si dhe buxhetin e parashikuar, duke identifikuar burimet financiare potenciale nga pushteti qendror, lokal ose donatorët.

Pakica rome dhe pakica egjiptiane në bashkinë Gramsh

Bashkia Gramsh ka një popullsi prej 33,926 banorësh.

Sipas të dhënave të publikuara nga INSTAT për Censusin e Popullsisë dhe Banesave të vitit 2023, në Shqipëri janë regjistruar 12,375 individë të komunitetit egjiptian dhe 9,813 të komunitetit rom.

Në Bashkinë Gramsh janë të regjistruara 82 familje egjiptiane, të shpërndara në disa lagje urbane dhe zona rurale të bashkisë, duke përfshirë lagje si Depo e Duhanit, Xhile Liçi, 18 Gushti, Parku, Sporti 1, Ish Reparti, si dhe fshatra si Cekin, Cerujë, Holta, Poroçan dhe Drizë.

Në përgjithësi në Shqipëri statistikat e gjeneruara nga burime të ndryshme mbi këto pakica dëshmojnë se varfëria ekzistuese ka ardhur edhe si rezultat i përjashtimit social dhe diskriminimit sistematik. Kjo varfëri është shumëdimensionale dhe e qëndrueshme. Romët dhe egjiptianët në qytetin e Gramshit kanë të ardhura të pakta dhe vuajnë nga kushte të këqija jetese. Ata nuk kanë ose kanë akses të kufizuar në shërbimet publike, hasin vështirësi në aksesimin e shërbimit mjekësor dhe në raport me arsimimin e fëmijëve, kanë vështirësi ose mungesë aksesimi në tregun e punës dhe në disa raste në regjistrimin civil.

Analiza e situatës në bazë të fushave kresore të planit

Arsimimi

Komunitetet rome dhe egjiptiane në Shqipëri përballen me një sërë nevojash që janë rezultat i skajimit, varfërisë, segregimit dhe përjashtimit shoqëror në një kontekst historik. Një nga çështjet më të dukshme është aksesimi i kufizuar në arsim cilësor dhe në mjaft raste braktisja e shkollimit si pasojë e gjendjes soio-ekonomike. Fëmijët dhe të rinjtë romë dhe egjiptianë shpesh rriten në mjedise që nuk nxisin progresin dhe përfshirjen akademike, duke u shoqëruar me norma të larta të braktisjes shkollore dhe, si rrjedhojë, kufizime në mundësitë e tyre të punësimit dhe zhvillimit ekonomik në të ardhmen.

Sipas PISA, rezultatet mesatare të Shqipërisë për vitin 2022 ishin më të ulëta krahasuar me vitin 2018 në matematikë, lexime dhe shkencë. Përkeqësimi i rezultateve në Shqipëri lidhet gjithashtu me dëmtimet e infrastrukturës shkollore nga tërmeti i vitit 2019, i cili ka ndërprerë mësimin për shumë nxënës, pandemia e COVID-19 dhe gjendja e dobët e infrastrukturës digjitale, e cila shkaktoi vështirësi për mësimin online. Për më tepër, nxënësit nga grupet socio-ekonomike të marginalizuara (si komunitetet Rome dhe Egjiptiane, migrantë) kanë gjashtë herë më shumë mundësi të kenë rezultate të ulëta në matematikë krahasuar me nxënësit e tjerë. Në lidhje me lëndë të tjera të lidhura me gjuhën, leximin dhe shkencën, mundësitë për performancë të ulët janë gjithashtu më shumë se pesë herë më të mëdha për nxënësit nga grupet vulnerabël krahasuar me nxënësit që nuk iu përkasin këtyre grupeve.

Pra, në aspektin e edukimit, fëmijët nga familjet me të ardhura të ulëta ose që bëjnë pjesë në grupe vulnerabël, si Romët dhe Egjiptianët, nuk kanë mundësi të barabarta për të aksesuar institucionet arsimore, si dhe për përparimin e tyre akademik (Rezultatet PISA, 2022). Përmirësimi dhe rritja e aksesit në edukim për Romët dhe Egjiptianët, është e rëndësishme për sigurimin e integritetit të tyre, krijimin e mundësive të reja dhe nxitjen e kohezionit shoqëror ndërmjet grupeve të ndryshme.

Në kuadër të hartimit Planit Vendor, janë marrë të dhëna të detajuara të lidhura me bashkinë Gramsh në lidhje me procesin e arsimimit të komunitetit Rom dhe Egjiptian. Këto të dhëna i përkasin vitit akademik 2024-2025 përgjatë të cilit në bashkinë Gramsh janë të regjistruar 32 nxënës në arsimin 9-vjeçar dhe 12 nxënës në arsimin e mesëm. Megjithatë nga

institucionet përkatëse të pyetur në lidhje me braktisjen raportohet se nuk janë evidentuar raste, duke ju referuar të dhënave ka një mospërputhje midis numrit të familjeve dhe numrit të ulët të fëmijëve të regjistruar në arsimin parauniversitar.

Përqindja e nxënësve romë dhe egjiptianë që kanë përfunduar arsimin e lartë nuk është e disponueshme, duke treguar mungesën e ndjekjes së rezultateve të arsimit të lartë. Po ashtu, nuk raportohet asnjë nxënës nga ky grup që të ketë përfituar kuota të veçanta në universitetet përkatëse.

Masat e marra për nxitjen e fëmijëve nga këto komunitetet që të frekuentojnë arsimin parauniversitar referuar bashkisë rezulton të jenë librat falas, mjetet didaktike në kopshte të mundësuar nga bashkia si dhe mbështetje financiare. Megjithatë nuk disponohen të dhëna konkrete për mbështetjen me bursa specifike për fëmijë të këtyre pakicave me synim lehtësimin e kushteve që favorizojnë frekuentimin e rregullt të arsimit parauniversitar përveçse të dhëna të përgjithshme mbi mbështetjen financiare për nxënës që ndjekin arsimin parauniversitar dhe që jetojnë në familje me një prind. Kësisoj përmes analizës së të dhënave evidentohet fakti që nuk kemi të bëjmë me një adresim të posacëm për sigurimin e një mbështetje specifike financiare të fëmijëve të këtyre komuniteteve megjithëse rezulton se në rang bashkie 16 familje trajtohen me ndihmë ekonomike dhe 67 individë janë punëkërkues të papunë.

Aksesi në teknologji dhe internet përbën një tjetër problem shqetësues, pasi nuk raportohet asnjë nxënës që të ketë akses në mjetet teknologjike apo lidhje interneti, të cilat janë thelbësore për të pasur mundësi edukimi të njëjta dhe të barabarta.

Këto të dhëna theksojnë nevojën për ndërhyrje të menjëhershme dhe të koordinuara, përfshirë mbështetjen për uljen e braktisjes shkollore, rritjen e aksesit në teknologji, sigurimin e bursave dhe nxitjen e përfshirjes në arsimin e mesëm dhe të lartë. Përmirësimi i këtyre indikatorëve do të ndikonte ndjeshëm në integrimin arsimor dhe social të komuniteteve romë dhe egjiptiane në Bashkinë Gramsh.

- Sfidat e lidhura me procesin e edukimit për nxenesit romë dhe egjiptiane.
- Alokimi i fondeve të posaçme për arsimin e komunitetit romë dhe egjiptian;
- Sigurimi i buxhetit për burime arsimore, pajisje shkollore shtese, punesim dhe ndihma për familjet me të ardhura të ulëta.
- Ofrimi i bursave dhe ndihmave financiare për nxenesit që mbarojnë AMU-ne me synim ndjekjen e AML-se specifiku të Arsimit të Mesëm Profesional, duke përmirësuar aksesin e fëmijëve në arsim.
- Mobilizimin e donatoreve dhe partnereve që operojnë në vend; përdorimin e fondeve shtese për projektet pilot dhe realizimin e aktiviteteve mbështetëse.
- Zvogelimi i barrierave financiare që pengojnë fëmijet egjiptiane të përfundojnë arsimin.

- Permiroshim te infrastruktures dhe cilesise se arsimit per komunitetin egiptian.
- Perfshirja e nxenesve rome dhe egiptiane ne cdo aktivitet sportiv, kulturor, artistik qe shkollat organizojne.
- Ofrimi i transportit te nxenesve rome dhe egiptiane qe kane qendren e banimit mbi 2 km nga shkolla.
- Zhvillimin e takimeve me prinder per te shmangur mungesat dhe rritur cilesine e mesimnxenies per nxenesit rome dhe egiptiane.

Masat e marra nga shkolla per gjithepershirjen e nxenesve rome dhe egiptiane ne aktivitetin e arsimit parauniversitar.

- Ne shkollat e ZVAP Gramsh ofrohet arsim gjithepershires. Nxenesit rome dhe egiptiane jane perfshire ne cdo aktivitet te shkolles.
- Jane zhvilluar plane pune per rritjen e cilesise se mesimnxenies per nxenesit egiptiane.
- Eshte mbajtur kontakt i vazhdushem mes mesuesve kujdestare/SHPS me prinderit per te siguruar nje frekuentim sa me te larte ne procesin mesimor.
- Hartimi i nje plani strategjik te qarte per secilen shkolle ne te cilet jane perfshire objektiva te matshme dhe te arritshme, te orientuara drejt perfshirjes se femijeve rome dhe egiptiane ne arsimin formal dhe ate gjithepershires.
- Ngritjen e mekanizmave efektive te monitorimit, specifikesht krijimin e grupeve te punes per te ndjekur zbatimin e politikave arsimore.
- Zbatimin e programeve mbeshtetese, specifikesht krijimin e programeve specifike qe synojne ruajtjen e gjendjes aktuale e cila eshte zero ne drejtim te braktisjes shkollore si dhe permiroshimin e pjesemarrjes ne te gjitha veprimtarite brenda e jashte institucioneve arsimore.
- Ruajtjen e gjendjes pozitive lidhur me perfshirjen optimale te femijeve egiptiane ne procesin arsimor.
- Permbushjen e objektivave strategjike me efikasitet dhe transparence.
- Objektivat ne fushen e arsimit per te rritur perfshirjen e komunitetit rom dhe egiptian ne 4 vitet e ardhshme, si dhe masat/ aktivitetet e propozuara
- Gjithepershirja e nxenesve rome dhe egiptiane ne aktivitetin arsimor te institucionit dhe rritja e cilesise se mesimnxenies.
- Plan pune per rritjen e cilesise se mesimnxenies te nxenesve rome dhe egiptiane.
- Kontakt i drejteperdrejte me prinderit e nxenesve rome dhe egiptiane per frkekuentimin ne shkolle.
- Plan pune per nxenesit rome dhe egiptiane me veshtiresi ne te nxene.
- Mbeshtetja e nxenesve rome dhe egiptiane nga SHPS ne shkolle.

- Përfshirja e nxenesve rome dhe egjiptian në aktivitetet artistike, kulturore dhe sportive të institucionit arsimor.
- Përfshirja e nxenesve rome dhe egjiptianë në klubet e SHQK.
- Organizimi i fushatave ndërgjegjëse në nivel institucionesh arsimore por jo vetëm, si dhe përdorimi i aktiviteteve lokale për të promovuar rëndësinë e arsimit.
- Përmirësimi i bashkëpunimit mes familjeve rome dhe egjiptianë me institucionet arsimore;
- Krijimin e praktikave pozitive për aplikimin e dialogjeve të rregullta dhe dhënies së mbështetjes periodike për familjet e komunitetit egjiptian si dhe përfshirjen e prindërve dhe komunitetit lokal në vendimarrje dhe implementim.
- Përfshirjen e liderve të komunitetit; angazhim konkret të figurave të njohura në rreth për të përhapur mesazhe pozitive mbi edukimin dhe rëndësinë e përfshirjes së komunitetit egjiptian në këto takime.
- Përmirësim të perceptimit mbi rëndësinë e arsimit brenda komunitetit egjiptian.
- Rritje të angazhimit të familjeve për të mbështetur edukimin e fëmijëve të tyre.

Mbrojtja sociale

Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social (DSHKS) në Bashkinë Gramsh është struktura përgjegjëse për ofrimin e një game të gjerë shërbimesh sociale të integruara, me një fokus të veçantë tek komunitetet në nevojë, përfshirë komunitetet rome dhe egjiptianë. Misioni kryesor i kësaj drejtorie është krijimi i një sistemi të organizuar dhe të qëndrueshëm shërbimesh shoqërore që garantojnë mirëqenien, mbrojtjen dhe përfshirjen e plotë sociale të individëve dhe familjeve që kanë nevojë për mbështetje dhe kujdes të veçantë. Përmes shërbimeve që ofron, DSHKS synon të adresojë sfidat sociale, ekonomike dhe integruese që hasin grupet vulnerabël, duke siguruar një qasje më gjithëpërfshirëse në mbështetjen sociale.

Struktura dhe organizimi i DSHKS Gramsh

Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social në Gramsh është e ndarë në dy sektorë kryesorë, të cilët mbulojnë aspekte të ndryshme të mbështetjes sociale:

Spektori i Ndhmës Ekonomike (NE) dhe Personave me Aftësi të Kufizuara (PAK) – Ky sektor është përgjegjës për administrimin dhe shpërndarjen e skemave të ndihmës ekonomike për familjet në nevojë, duke përfshirë edhe komunitetet rome dhe egjiptianë.

Spektori i Kujdesit Social – Ky sektor ofron shërbime sociale për kategori të ndryshme vulnerabël, përfshirë të moshuarit, fëmijët në nevojë, gratë dhe vajzat në situata të vështira, si dhe komunitetet rome dhe egjiptianë.

Analiza e të Dhënave mbi Mbrojtjen Sociale

Në vijim, do të prezantojmë të dhënat në lidhje me disa fusha kryesore të mbrojtjes sociale, për të kuptuar më mirë ndikimin dhe efektivitetin e shërbimeve të ofruara nga DSHKS Gramsh ku përfshihen Ndihma Ekonomike; Përkrahje për personat me Aftësi të Kufizuara; Shërbimet për komunitetet romë dhe egjiptiane; Mbrojtje e fëmijëve dhe grave në situata të vështira

Mbështetja me Ndhmën Ekonomike

Të dhënat mbi mbështetjen me ndihmë ekonomike për familjet e komuniteteve romë dhe egjiptiane në Bashkinë Gramsh tregojnë një tendencë të luhatshme gjatë viteve të fundit. Duke krahasuar të dhënat e përfituesve të ndihmës ekonomike pas vitit 2018 numri ka një rënie të konsiderueshme duke ruajtur edhe sot të njëjtin trend. Megjithatë numri i përfituesve nga këto dy pakica vijon të jetë shumë i lartë duke na dëshmuar një tregues domethënës të shkallës së varfërisë së këtyre komuniteteve.

Aktualisht, familje Romë që trajtohen me pagesën e ndihmës ekonomike nga sistemi i ndihmës ekonomike janë 16 familje. Bashkia Gramsh disponon edhe një fond të ngritur dhe të administruar nga këshilli bashkiak, për të trajtuar ato familje që janë në kushte ekstreme ekonomike të cilët janë përjashtuar nga sistemi i ndihmës ekonomike në pamundësi për të përmbushur kriteret por nuk disponohet një numër specifik për familjet egjiptiane. Këto të dhëna, kombinuar me gjetjet e siguruara nga intervistat e zhvilluara në terren me anëtarë të këtyre pakicave tregojnë që numri i familjeve që gjenden në kushtet e varfërisë ekstreme dhe kanë nevojë për mbështetje përmes ndihmës ekonomike është më i lartë. Këtu përballemi me një anomali të shkaktuar nga reforma në sistemin e ndihmës ekonomike, që konstatohet kudo në Shqipëri dhe të adresuar prej kohësh nga organizata jo fitim-prurëse. Sistemi i mbështetjes me ndihmë ekonomike nuk merr parasysh shkallën dhe shtrirjen reale të varfërisë dhe pamundësisë për të dalë nga qerthulli i saj sidomos për anëtarë të komuniteteve vulnerabël si romët dhe egjiptianët. Kjo gjendje implikon domosdoshmërinë e bashkërendimit të punëve mes institucioneve për të zbutur varfërinë përmes ndërhyrjeve kapilare në sferën e punësimit dhe mmbështetjes me ndihmë ekonomike në përputhje me nevojat reale të familjeve që gjenden në këto kushte si në Gramsh dhe më gjerë.

Në terma të tjerë, mbetet e rëndësishme të analizohet efektiviteti i skemës së ndihmës ekonomike dhe ndikimi i saj në përmirësimin e kushteve të jetesës për komunitetet egjiptiane. Një nga synimet kryesore duhet të jetë që sa më shumë anëtarë të komunitetit të kalojnë nga statusi i përfituesve të ndihmës ekonomike në kontribuues aktivë në shoqëri. Përveç sigurimit të mbështetjes bazë përmes ndihmës ekonomike, është thelbësore që këta individë të kenë mundësi për t'u integruar në tregun e punës përmes programeve të nxitjes së punësimit, hapjes së bizneseve startup dhe mbështetjes për zhvillimin profesional. Kjo

qasje jo vetëm që do të ndihmojë në rritjen e pavarësisë ekonomike të familjeve rome dhe egjiptiane, por edhe në fuqizimin e tyre social, duke reduktuar varësinë nga ndihma ekonomike dhe duke krijuar një model të qëndrueshëm për përfshirjen dhe zhvillimin e komunitetit.

Mbështetja për P.A.K

Individët me nevoja të veçanta përballen me një sërë sfidash dhe vështirësi. Nga ana tjetër, këto sfida mbivendosen akoma më shumë kur individët i përkasin grupeve të margjinalizuara. Rritja e numrit të përfituesve të pagesës për aftësinë e kufizuar (P.A.K) në komunitetet rome dhe egjiptiane në Bashkinë Gramsh tregon një tendencë në rritje të mbështetjes për personat me aftësi të kufizuara, por njëkohësisht sinjalizon edhe nevojën për politika më të qëndrueshme që të mundësojnë përfshirjen sociale dhe ekonomike të kësaj kategorie. Aktualisht në bashkinë Gramsh janë 15 individë që përfitojnë pagesë për aftësi të kufizuar nga pakica egjiptiane.

Këto të dhëna nënvizojnë rëndësinë e politikave të qëndrueshme të mbështetjes sociale dhe nevojën për përmirësimin e shërbimeve për këtë kategori, duke garantuar jo vetëm mbështetje financiare, por edhe qasje më të lehtë në shërbimet shëndetësore, arsim dhe punësim të përshatshëm për individët me aftësi të kufizuara.

Numri i përfituesve të pagesës për aftësinë e kufizuar është rritur ndjeshëm në dekadën e fundit jo vetëm në Gramsh por në të gjithë vendin, duke reflektuar nevojën në rritje për mbështetje sociale. Megjithatë, ky mekanizëm nuk duhet të jetë zgjidhja e vetme, por duhet të shoqërohet me politika që sigurojnë përfshirjen e personave me aftësi të kufizuara në shoqëri dhe tregun e punës. Vetëm në këtë mënyrë mund të arrihet një mbështetje e qëndrueshme dhe një përmirësim real i cilësisë së jetës për këtë kategori.

- **Të dhëna mbi dhunën në familje**

Të dhënat e raportuara nga strukturat e Koordinatorëve Vendorë Kundër Dhunës në Familje për periudhën 2024-2025 tregojnë një tendencë shqetësuese të dhunës ndaj grave, vajzave dhe fëmijëve nga komunitetet rome dhe egjiptiane. Më konkretisht, për vitin 2024 janë trajtuar nga koordinatorja e çështjeve të dhunës në familje 1 rast dhune në familje.

Kjo tendencë mund të jetë pasojë e përkeqësimit të kushteve socio-ekonomike, shtimit të mekanizmave të raportimit, rritje të ndërgjegjësimit më të madh të viktimave dhe komunitetit për denoncimin e dhunës, por edhe rritje reale e rasteve të dhunës në familje me bazë gjinore ose kundrejt fëmijëve. Megjithatë është për tu theksuar fakti se nga intervistat e zhvilluara rezulton se kemi të bëjmë me një ulje të rasteve krahasuar me të dhënat e raportuara nga viti 2018 deri në vitin 2023. Nga ana tjetër, pavarësisht përmirësimit të situatës të dhënat sugjerojnë se dhuna në familje mbetet një problem

konsistent, i cili kërkon politika të qëndrueshme dhe ndërhyrje të koordinuara midis institucioneve shtetërore, organizatave të shoqërisë civile dhe vetë komunitetit.

Përballë kësaj prirje, është e domosdoshme që institucionet dhe organizatat që punojnë në mbrojtjen e viktimave të dhunës në familje të forcojnë mekanizmat e identifikimit dhe mbështetjes, duke u fokusuar veçanërisht tek grupet më të cënueshme, si gratë dhe fëmijët. Përveç kësaj, duhet të zhvillohen programe të dedikuara për ndërgjegjësimin e komunitetit mbi pasojat e dhunës, fuqizimin ekonomik dhe social të grave si një strategji parësore për të reduktuar varësinë ekonomike nga agresorët dhe përmirësimin e shërbimeve të mbrojtjes së fëmijëve. Vetëm përmes një qasjeje gjithëpërfshirëse dhe bashkëpunimi efektiv mund të arrihet një reduktim i ndjeshëm i rasteve të dhunës në familje dhe të sigurohet një mbrojtje më e fortë për viktimat.

- **Të dhëna nga Njësia për Mbrojtjen e Fëmijëve**

Strukturat e shërbimeve sociale luajnë një rol shumë të rëndësishëm për mbrojtjen e fëmijëve. Në rastin e fëmijëve nga komuniteti rom dhe egjiptian, ata përballen me sfida të shumta, për shkak të vështirësive ekonomike, sociale, përballjes me diskriminimin, përjashtimin social etj.

Të dhënat e raportuara për periudhën 2018-2024 tregojnë një prani të vazhdueshme të rasteve të dhunës dhe cenimit të të drejtave të fëmijëve nga komunitetet rom dhe egjiptiane, duke reflektuar një problematikë që kërkon vëmendje të shtuar institucionale dhe shoqërore. Numri i rasteve të raportuara ka shfaqur luhataje përgjatë viteve, por me një prirje të qëndrueshme që dëshmon se fëmijët e këtyre komuniteteve vazhdojnë të përballen me rreziqe të shumta që lidhen me dhunën në familje, neglizhencën dhe mungesën e mbrojtjes së duhur.

Për vitin 2025 janë menaxhuar 2 raste të fëmijëve në nevojë mbrojtje nga pakica egjiptiane, duke treguar se dhuna dhe cenimi i të drejtave të fëmijëve mbeten një sfidë e vazhdueshme. Kjo situatë kërkon masa të menjëhershme dhe të qëndrueshme për mbrojtjen e fëmijëve të komuniteteve rom dhe egjiptiane, të cilët janë ndër grupet më të rrezikuara nga dhuna, shfrytëzimi, neglizhenca dhe mungesa e mundësive për mbështetje sociale dhe psikologjike.

Nevoja për politika efektive të mbrojtjes së fëmijëve është më urgjente se kurrë. Institucionet përgjegjëse duhet të forcojnë mekanizmat e identifikimit dhe raportimit të rasteve të dhunës, duke përfshirë trajnimin e punonjësve të mbrojtjes sociale, fuqizimin e koordinimit ndërmjet institucioneve dhe zhvillimin e programeve të posaçme për ndërgjegjësimin e komuniteteve mbi të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijëve. Përveç kësaj, është e domosdoshme të krijohen struktura të mbështetjes psikologjike dhe sociale për fëmijët viktime të dhunës, si dhe të rritet mbështetja për familjet në nevojë, duke i ndihmuar ato të kapërcejnë sfidat ekonomike dhe sociale që mund të kontribuojnë në cenimin e

sigurisë së fëmijëve. Ndërhyrjet duhet të përqendrohen në parandalimin e dhunës përmes edukimit, krijimit të hapësirave të sigurt për fëmijët, mbështetjes së nënave dhe familjeve të cenueshme, si dhe fuqizimit të komuniteteve për të raportuar dhe adresuar rastet e dhunës në mënyrë efektive. Vetëm përmes një qasje të integruar dhe të qëndrueshme mund të sigurohet mbrojtja e fëmijëve dhe të krijohen kushte më të sigurt për rritjen dhe zhvillimin e tyre të shëndetshëm.

Në këtë linjë, Bashkia Gramsh ka implementuar disa praktika pozitive në nivel vendor për krijimin dhe funksionimin e strukturave mbështetëse për mbrojtjen sociale dhe fuqizimin e komuniteteve vulnerabël. Prej vitesh, kjo bashki ka ngritur Njësinë e Mbrojtjes së Fëmijëve dhe Grupin Teknik Ndërsektorial për menaxhimin e rasteve, duke siguruar një qasje të koordinuar dhe gjithëpërfshirëse në trajtimin e rasteve që kërkojnë ndërhyrje. Po ashtu, është funksionalizuar roli i Koordinatorit kundër Dhunës në Familje dhe Mekanizmit të Referimit, ku çdo rast trajtohet në mënyrë të individualizuar, me plane të qëndrueshme që adresojnë nevojat specifike të individëve apo familjeve të përfshira.

Një tjetër praktikë e konsoliduar në Bashkinë Gramsh është funksionimi i një qendre multifunksionale, që ofron një gamë të gjerë shërbimesh sociale dhe zhvillimore.

Punësimi dhe aftësimi profesional

Komunitetet rome dhe egjiptiane, përballen me një seri sfidash dhe vështirësish në tregun e punës dhe në fusha të tjera. Zhvillimi i popullatës rome dhe egjiptiane ndikohet nga një sërë faktorësh dhe është e nevojshme të merret parasysh ndërveprimi kompleks i dinamikave sociale, kulturore, politike dhe ekonomike, më qëllim gjithëpërfshirjen dhe integrimin e tyre. Diskriminimi dhe përjashtimi shoqëror pengojnë aksesin e këtyre komuniteteve në arsim, shëndetësi, mundësi të barabarta punësimi dhe progresi. Nga ana tjetër, braktisja e hershme e shkollës, karakteristikë dalluese të popullatës rome dhe egjiptiane, konsiderohet si një tjetër barrierë sinjifikante që pengon zhvillimin ekonomik në fazat e mëvonshme jetësore për shkak të mungesës së aftësive. Mungesa e zhvillimit ekonomik lidhet me mungesën e mundësive për punësim ose aksesin në punësim formal.

Varfëria dhe rëndësia për të përmbushur nevojat bazike jetësore ndikojnë dukshëm në uljen e interesit të individëve romë dhe egjiptianë për tu regjistruar dhe për të përfunduar programet e formimit profesional, duke i detyruar ata të bëjnë zgjedhje alternative që shpesh janë informale, si sektori i grumbullimit të mbetjeve ricikluese, tregtimi i mallrave të përdorura ose aktivitete të tjera që nuk kërkojnë trajnim të veçantë. Përveç aspektit ekonomik, puna informale shoqërohet me dëmtime serioze shëndetësore për komunitetin rom. Gjithashtu, shumë fëmijë janë të involvuar në grumbullimin e mbetjeve për të ndihmuar prindërit e tyre. Fëmijët janë automatikisht të ekspozuar ndaj një sërë rreziqesh dhe janë grupi kryesor që rrezikon të braktisë shkollën ose të martohet herët. (UNICEF,

2019). Po ashtu, kultura e varfërisë dhe përjashtimit, mungesa e besimit në programet ekzistuese të punësimit, përvojat negative nga e kaluara, etj., bëjnë që shumica e romëve dhe egjiptianëve që punojnë në sektorin informal të mbeten në këtë sektor (duke pranuar pasigurinë që sjell tregu i punës informale) dhe të hezitojnë për t'u përfshirë në programet e promovimit të punës.

Plani Kombëtar i Veprimit për Barazi, Pjesëmarrje dhe Përfshirjen e Romëve dhe Egjiptianëve në Republikën e Shqipërisë (2021-2025) ka evidentuar se situata aktuale e punësimit, sidomos pas ndikimit të pandemisë së COVID-19, është e pasigurtë për shkak të mungesës së të dhënave të përditësuara. Romët dhe egjiptianët gjithashtu përballen me "pengesa të fshehura" në punësim, duke përfshirë distancën nga puna, diskriminimin dhe stigmatizimin për shkak të përkatësisë etnike, migracionin, mungesën e kartave të identitetit dhe dokumenteve të tjera personale dhe administrative, mungesën e arsimitt, mungesën e njohurive për ekzistencën e programeve të punësimit, etj. Ndërkohë që trajnimi profesional dhe programet aktive të punësimit janë të ofruara për individët që janë të regjistruar si punëkërkuese aktiv pranë Zyrrave të Punësimit, shumica e romëve dhe egjiptianëve nuk janë të regjistruar dhe, si pasojë, nuk përfitojnë nga këto programe. Po ashtu, sipërmarrësit romë dhe egjiptianë nuk disponojnë informacion të mjaftueshëm lidhur me mundësitë e granteve nga agjencitë qeveritare apo strukturat joshtetëorore.

Një nga elementët kryesorë që ndikojnë drejtpërdrejt në rritjen e shkallës së punësimit të romëve dhe egjiptianëve është rekomandimi dhe mbështetja e atyre që përfundojnë një shkollë profesionale ose cikle të tjera të edukimi, për të aplikuar për vende pune të përshtatshme. Romët dhe egjiptianët janë ndër grupet kryesore përfituese të Ligjit Nr. 65/2016 "Për Ndërmarrjet Sociale në Republikën e Shqipërisë", megjithatë, që nga hyrja në fuqi e ligjit dhe zbatimi i tij nuk ka pasur përfitues. Qëllimi i këtij ligji është, ndër të tjera, punësimi i grupeve në disavantazh në tregun e punës, duke përfshirë gratë viktimat të dhunës dhe trafikimit ose përfaqësues nga komunitetet rome dhe egjiptiane. Ligji, që kombinon integrimin në punë me ofrimin e shërbimeve sociale, përcakton se ndërmarrjet sociale duhet të ofrojnë një listë të kufizuar shërbimesh sociale për grupet e marginalizuara dhe njëkohësisht të punësojnë një numër të konsiderueshëm individësh nga këto grupe.

Në bashkinë Gramsh nuk ka një qendër të formimit profesional por këto shërbime mund të merren vetëm nga bashkia Elbasan, përjashto rastet kur mund të krijohen grupe të posaçme dhe kurset mund të zhvillohen edhe në Gramsh.

Të dhëna mbi punësimin dhe aftësimin profesional të komuniteteve Rom dhe Egjiptian në Bashkinë Gramsh (2024-2025)

Shërbime mbështetëse

Ndërkaq përsa i përket punësimit apo regjistrimit të komunitetit si punëkërkues të papunë, aktualisht numri i punëkërkuesve të papunë të regjistruar pranë Zyrrës së Punës është 67

individë nga pakica egjiptiane. Gjatë vitit 2025, asnjë punëkërkuës i këtyre komuniteteve nuk ka marrë shërbime këshillimi dhe orientimi për karrierë.

Integrimi në tregun e punës ka qenë i kufizuar. Nëpërmjet programeve të nxitjes së punësimit, 9 individë nga pakica egjiptiane kanë qenë të përfshirë në mes viteve 2024-2025. Sa i përket punësimit të drejtpërdrejtë, janë punësuar gjithsej 15 persona nga komuniteti egjiptian. Megjithatë, në programin e vetëpunësimit nuk ka pasur aplikime nga këto kategori. Lidhur me përfshirjen e të rinjve në praktika pranë institucioneve dhe mundësitë e punësimit pas këtyre praktikave, nuk ka informacion të disponueshëm. Gjithashtu, skema e Garancisë Rinore për kategorinë NEET nuk është zbatuar ende në Qarkun e Gramshut.

Në aspektin e mbështetjes për bizneset, nuk ka informacion mbi numrin e bizneseve të komuniteteve egjiptiane që kanë përfituar lehtësira fiskale apo grante të vogla për qëndrueshmëri afatgjatë. Po ashtu, nuk ka të dhëna mbi bizneset informale të identifikuara dhe mbështetura për formalizim. Për sa i përket kurseve profesionale të ofruara në Gramsh, mungesa e një qendre të dedikuar ka bërë që oferta të jetë e kufizuar vetëm përmes Elbsanit.

Ndër sfidat kryesore në punësimin dhe aftësimin profesional të komuniteteve rom dhe egjiptian në Gramsh përfshihet vështirësia e integrimit në tregun e punës për shkak të natyrës së jetesës së tyre, mungesës së disiplinës ndaj orareve dhe kontratave të punës, ndjenjës së inferioritetit dhe menaxhimit të të ardhurave mujore. Një tjetër problematikë e rëndësishme është mungesa e arsimit bazë, e cila përbën një pengesë për ndjekjen e kurseve profesionale.

Sa i përket politikave dhe praktikave pozitive, Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 17, datë 15.01.2020, parashikon që komunitetet rom dhe egjiptian të përfitojnë 6 paga minimale dhe 12 muaj sigurime shoqërore, ndryshe nga kategoritë e tjera. Për më tepër, këto kategori janë të përfshira si tregues të veçantë në kartën e performancës së çdo zyre punësimi. Aktivitetet informuese dhe mbështetëse përfshijnë orientim dhe këshillim individual për çdo punëkërkuës nga këto komunitete drejt formimit ose punësimit, megjithëse përfshirja mbetet e ulët.

Strehimi dhe infrastruktura

Komunitetet rom dhe egjiptiane shpesh hasin barriera shoqërore që pengojnë integrimin e tyre në shoqëri. Diferencat kulturore, diskriminimi dhe paragjykimet historike luajnë rol në këtë përjashtim të vazhdueshëm. Për më tepër, shumë anëtarë të komunitetit rom dhe egjiptian jetojnë në kushte tejet të vështira, duke u përballur me probleme lidhur me strehimin, infrastrukturën e papërshtatshme dhe akses të ulët në shërbimet shëndetësor cilësore. Mungesa e infrastrukturës lidhet në mënyrë direkte me privimin nga energjia elektrike, ujë e pijshëm, si dhe të jetuarin me kushte higjieno sanitare të përshtatshme. Funkcioni i strehimit mbulohet nga një specialist, i sektorit të Kujdesit Social, i cili është

njëkohësisht përgjegjës edhe për koordinimin dhe informacionin. Qëllimi i punës së specialistit të strehimit social është të administrojë dhe planifikojë shpërndarjen e programeve sociale për strehim, me qëllim krijimin e mundësive për strehim të përshtatshëm dhe të përballueshëm duke u mbështetur në aftësinë paguese të familjeve që kanë nevojë për strehim dhe është përgjegjës për zbatimin e kërkesave sipas ligjit nr.22/2018 “Per Strehimin Social” i ndryshuar, dhe aktet e tjera nënligjore në zbatim të tij. Nevoja për strehim social vlerësohet bazuar në numrin e aplikimeve që janë bërë në bashki. Që nga viti 2023, aplikimet për strehim bëhen edhe nëpërmjet sistemit online në e-Albania me asistim të punonjësve të bashkisë.

Bashkia synon të sigurojë kushte të përshtatshme dhe të përballueshme strehimi për banorët e bashkisë Gramsh, me vëmendje të veçantë në grupet më të pafavorizuara si: persona me aftësi të kufizuara; familjet njëprindërore që kanë në ngarkim fëmijë, ku përfshihen edhe vajzat nëna; të moshuarit; familjet me më shumë se katër fëmijë; gra të dhunuara apo viktima të trafikimit; vajzat nëna dhe, anëtarë të komunitetit Rom e Egjiptian.

Qëllimi i P5VS është të sigurojë përmirësimin e kushteve të banimit për rreth 450 familje deri në vitin 2030. Në realizimin e programit 5-vjeçar për strehimin social, bashkia e Gramshut aplikon parimet e Strategjisë Kombëtare të Strehimit social:

- Familjet me të ardhura të ulëta e, veçanërisht, grupet në pozita të pafavorizuara përbëjnë prioritet.
- Oferta për strehim social vjen e gatishme, e arritshme, e përballueshme dhe me alternativa cilësore.
- Sektori i strehimit social ndërvepron me sektorë të tjerë brenda shërbimit të mbrojtjes sociale, si dhe me mbrojtjen civile e planifikimin e territorit me qëllim që jo vetëm të rritë ofertën, por edhe të ulë çënueshmërinë e familjeve ndaj riskut të fatkeqësive.

Bazuar në parimet Kushtetuese, Bashkia e Gramshut e bazon programin 5-vjeçar të strehimit në bashkëfinancimin e programeve në masën 30 – 40% të kostove të projektit dhe në bashkëpunimin me sektorin privat për të rritur fondet përmes instrumenteve të parashikuara në ligjin e strehimit social dhe në legjislacionin e planifikimit dhe zhvillimit të territorit.

Në total në bashkinë Gramsh numri 317 persona të pastrehë, të cilët kanë aplikuar për të marrë këtë status. Numri i familjeve të pastrehë egjiptiane në bashkinë Gramsh është 70 familje egjiptiane. Në tërësi në bashkinë Gramsh kanë përfituar nga një prej programeve të strehimit social 290 familje nga 317 që kanë aplikuar si të pastrehë, nga të cilët 40 familje egjiptiane rezultojnë të jenë përfitues të programit të subvencionimit të qerasë. Më konkretisht programet nga të cilat kanë përfituar janë:

- Përmirësimi i banesave egzistuese
- Subvencionimi i qirasë
- Banesa sociale me qira.

Sikurse mund të konstatohet lehtësisht nga të dhënat pavarësisht punës së bërë nga bashkia Gramsh për strehimin apo përmirësimin e infrastrukturës së strehimit të familjeve romë dhe egjiptiane, strehimi mbetet një problem që kërkon zgjidhje të plotë. Thënë kjo duke marrë parasysh efektet që prodhon mungesa totale e strehimit ose pasja e një strehimi të përshtatshëm për familjet vulnerabël të këtyre komuniteteve që rrezikon të zgjerojë ciklin e varfërisë dhe marginalizimit duke e pamundësuar daljen prej kësaj gjendje dhe integrimin e tyre.

Shëndetësia

Në Bashkinë e Gramshit, situata e komunitetit rom dhe egjiptian në lidhje me shëndetin është përballur me shumë sfida që lidhen me kushte të pafavorshme socio-ekonomike dhe diskriminim në sektorin e shëndetësisë. Komuniteti rom dhe egjiptian vazhdon të përballlet me vështirësi të mëdha në qasjen në shërbime shëndetësore cilësore, dhe kjo ka ndikuar në shëndetin e përgjithshëm të individëve të këtyre grupeve.

Një prej pengesave kryesore është mungesa e aksesit të barabartë në shërbimet shëndetësore. Shumë individë të komunitetit rom dhe egjiptian nuk kanë mundësi të përfitojnë nga shërbimet shëndetësore bazike, për shkak të mungesës së sigurimeve shëndetësore dhe mungesës së njohurive për mundësitë që ofrohen nga sistemet shëndetësore shtetërore. Edhe për ata që mund të kenë akses, ka një mungesë të theksuar të informacionit mbi shërbimet dhe trajtimet mjekësore të disponueshme, duke bërë të vështirë përdorimin efektiv të burimeve që janë në dispozicion.

Në fushën e shëndetit riprodhues, gratë e komunitetit rom dhe egjiptian shpesh janë të ekspozuara ndaj rreziqeve më të mëdha për shkak të mungesës së kujdesit prenatal dhe pas lindjes. Pavarësisht përpjekjeve për të ofruar shërbime shëndetësore për gratë dhe vajzat e këtij komuniteti, nivelet e larta të lindjeve të hershme dhe komplikacioneve gjatë shtatzënisë janë ende të pranishme. Ka gjithashtu një mungesë të shërbimeve të shëndetit mendor dhe mbështetje për gratë pas lindjes, duke çuar në sfida të mëdha për shëndetin e përgjithshëm të grave të komunitetit.

Në lidhje me shëndetësinë, sipas të dhënave nga Regjistri Kombëtar Rom-Alb dhe NjVKSh Gramsh, rezulton se nga viti 2017 deri në vitin 2023, numri i individëve nga komuniteti Rom dhe Egjiptian që kanë akses në shërbimet shëndetësore ka ardhur në rritje, me një kulm në vitin 2020, por me një rënie graduale në vitin 2023. Kjo rënie mund të jetë

ndikuar nga faktorë të ndryshëm, përfshirë migrimin, mungesën e informacionit mbi shërbimet dhe kushtet socio-ekonomike.

Një tjetër problem shqetësues është situata e vaksinimit të fëmijëve, ku nga kërkimi drejtpërdrejt në terren, një numër i konsiderueshëm i fëmijëve të komunitetit Egjiptian janë identifikuar si të pavaksinuar për arsye të ndryshme, si refuzimi nga prindërit, emigrimi apo ndryshimi i adresës. Në lidhje me këtë problem është e vështirë që të identifikohet numri i saktë i rasteve sepse nga institucionet na u raportua që nuk ka të pa vaksinuar, përjashto rastet që mund të ket ndonjë dozë pa plotësuar por jo baziket.

Gjithashtu, një sfidë tjetër e identifikuar në përgjithësi në raport me këto pakica është fenomeni i lindjeve të hershme, por sipas të dhënave të raportuara nga drejtoria përkatëse në Gramsh nuk rezulton asnjë rast i lindjes së hershme. Për sa i përket shëndetit të përgjithshëm, komuniteti Rom dhe Egjiptian në Gramsh përballet kryesisht me sëmundje kardiovaskulare si hipertensioni dhe insuficienca renale kronike, sëmundje pulmonare kronike si SPOK, si dhe sëmundje infektive si tuberkulozi dhe hepatiti. Nga institucioni raportohet se shërbimin shëndetësor në qendrat shëndetësore marrin të gjithë pavarësisht nëse kanë apo jo sigurime.

Në përpjekje për të informuar dhe ndërgjegjësuar komunitetin mbi rëndësinë e shëndetit dhe shërbimeve të disponueshme, janë organizuar aktivitete të shumta me fokus edukimin dhe sensibilizimin. Këto aktivitete përfshijnë informimin mbi ekstremizmin e dhunshëm dhe mënyrat për ta parandaluar, rëndësinë e identifikimit të hershëm të problematikave të shëndetit mendor dhe trajtimin e tyre nga mjekët specialistë, si dhe pasojat e përdorimit të substancave si kanabisi. Gjithashtu, janë organizuar aktivitete të dedikuara për Ditën e Diskriminimit Zero, ku komuniteti informohet mbi mënyrat për të kërkuar ndihmë në rast se përballet me diskriminim. Dita Ndërkombëtare e Grave shërben si një mundësi për të rritur ndërgjegjësimin mbi të drejtat dhe detyrimet e grave në shoqëri, ndërsa Dita Ndërkombëtare e Sindromës Doën dhe Dita Botërore e Autizmit ndihmojnë në edukimin dhe sensibilizimin mbi këto çështje, duke promovuar përfshirjen dhe mbështetjen për fëmijët me nevoja të veçanta.

Ndër temat e tjera të trajtuara përfshihen edhe mbrojtja e të drejtave të fëmijëve, lufta kundër punës së fëmijëve dhe parandalimi i dhunës seksuale gjatë konflikteve. Në këtë kontekst, është organizuar edhe Dita Ndërkombëtare e Romëve ku komuniteti mëson mbi të drejtat dhe detyrimet e tyre si qytetarë të barabartë.

Një fokus i veçantë i këtyre iniciativave është mbrojtja e individëve nga trafikimi i personave dhe dhuna me bazë gjinore, duke përfshirë 16 Ditët e Aktivizimit kundër Dhunës me Bazë Gjinore. Këto aktivitete synojnë të rrisin ndërgjegjësimin dhe të nxisin raportimin e rasteve të dhunës dhe trafikimit. Gjithashtu, është organizuar Dita Botërore e Personave me Aftësi të Kufizuara, ku komuniteti informohet mbi shërbimet mbështetëse që ofrohen

për këtë kategori, përfshirë kujdesin shëndetësor në banesë dhe përkujdesjen psikologjike në qendrat psikosociale.

Përpyjekjet për Përmirësim

-Në përgjigje të këtyre sfidave, janë ndërmarrë disa iniciativë dhe programe për të përmirësuar kushte shëndetësore për komunitetin rom dhe egjiptian. Pjesë e këtyre iniciativave është rritja e ndërgjegjësimit për shëndetin dhe ofrimi i mundësive për akses në trajtime dhe shërbime mjekësore për individët e këtij komuniteti. Po ashtu, janë ofruar mundësi për trajnimin e personelit mjekësor, për t'u bërë ata më të përgatitur për të trajtuar pacientët nga komunitetet më të marginalizuara.

-Gjithashtu, ka pasur përpjekje për të përmirësuar qasjen në shërbimet e shëndetit mendor për individët që përballen me stres dhe problemet emocionale. Pavarësisht përpjekjeve për të ofruar shërbime shëndetësore, ende ka shumë punë për t'u bërë në këtë fushë, sidomos në lidhje me ofrimin e shërbimeve të nevojshme dhe me ndihmën që mund të ofrohet për individët që kanë nevojë për mbështetje psikologjike.

Rekomandime

-Për të përmirësuar situatën e shëndetit të komunitetit rom dhe egjiptian në Bashkinë Gramsh, disa hapa janë të nevojshëm. Duhet të rritet ndërgjegjësimi dhe edukimi shëndetësor për komunitetin, duke i informuar ata për mundësitë që ofron sistemi shëndetësor dhe duke u mundësuar atyre të kenë njohuri më të mira mbi kujdesin shëndetësor. Për më tepër, është e nevojshme që shërbimet shëndetësore të bëhen më të aksesueshme për këtë komunitet, përfshirë mbështetje për ata që nuk kanë mundësi të paguajnë për shërbime mjekësore.

-Përgatitja e personelit shëndetësor për të ofruar trajtime të ndjeshme dhe të përshtatshme për komunitetin rom dhe egjiptian është gjithashtu shumë e rëndësishme, si dhe krijimi i mundësive për shërbime shëndetësore për individët që përballen me probleme shëndetësore mendore. Ndihma për shëndetin mendor është thelbësore për përmirësimin e cilësisë së jetës së këtij komuniteti dhe për të mundësuar një jetë më të shëndetshme dhe më të integruar shoqërisht.

-Përpyjekjet për të adresuar këto sfida dhe për të krijuar mundësi për një jetë më të shëndetshme për komunitetin rom dhe egjiptian në Bashkinë Gramsh janë thelbësore për të siguruar një zhvillim më të mirë dhe një integrim të plotë në shoqëri.

Bashkia Gramsh, në bashkëpunim me struktura të ndryshme ofrojnë një sërë shërbimesh me fokus komunitetet e marginalizuara (përfshirë komunitetin egjiptian) sikurse gjenden të listuara më poshtë.

SHËRBIMET E BASHKISË GRAMSH ME FOKUS KOMUNITETET E MARGJINALIZUARA

VIZIONI DHE OBJEKTIVAT E PLANIT

Vizioni

Bashkia Gramsh angazhohet për të siguruar mundësi të barabarta për të gjithë qytetarët e saj, pa marrë parasysh përkatësinë etnike. Ajo punon për të adresuar pabarazitë që ekzistojnë midis pakicave rome dhe egjiptiane dhe pjesës tjetër të popullsisë, duke zbatuar masa dhe aktivitete gjithëpërfshirëse dhe fuqizuese. Këto përpjekje synojnë integrimin e plotë të romëve dhe egjiptianëve në jetën sociale, ekonomike, kulturore dhe politike të Bashkisë Gramsh.

Objektivat Strategjikë

- Anëtarët e pakicave rome dhe egjiptiane në Bashkinë Gramsh do të kenë akses të plotë në shërbimet e gjendjes civile dhe ndihmës ligjore falas, me të gjithë ata të regjistruar në regjistrat e gjendjes civile.
- Fuqizimi ekonomik i individëve dhe familjeve nga pakicat rome dhe egjiptiane do të arrihet përmes mundësive të punësimit të rregullt dhe të qëndrueshëm.
- Anëtarët e pakicave rome dhe egjiptiane do të kenë një nivel më të lartë arsimor dhe akses më të mirë në arsimim cilësor dhe gjithëpërfshirës, përfshirë ata që janë kthyer nga emigracioni, në Bashkinë Gramsh.
- Ruajtja e diversitetit kulturor dhe promovimi i vlerave rome dhe egjiptiane do të jenë prioritete kyçe.
- Anëtarët e pakicave rome dhe egjiptiane do të kenë akses të plotë në shërbimet e strehimit dhe do të jetojnë në kushte më të mira strehimi dhe infrastrukture.
- Do të përmirësohet shëndeti dhe aksesin në shërbimet shëndetësore për anëtarët e pakicave rome dhe egjiptiane.
- Rritja e mirëqenies sociale për këto grupe do të jetë një fokus i rëndësishëm.
- Do të eliminohet antixhipsizmi përmes njohjes dhe edukimit të shoqërisë, për të siguruar një mjedis të lirë nga diskriminimi ndaj këtyre grupeve.
- Fuqizimi i pakicave rome dhe egjiptiane do të arrihet përmes statistikave, planifikimit dhe buxhetimit të ndjeshëm ndaj diversitetit rom dhe egjiptian

MATRICA E PLANIT TË MASAVE

Plani i Masave

Matrica e Planit të Masave: Plani Vendor për Barazi, Përfshirje dhe Pjesëmarrje të Romëve dhe Egjiptianëve 2026-2030, Bashkia Gramsh

FUSHA E NDËRHYRJES: ARSIMI DHE DIVERSITETI KULTUROR						
Objektivi strategjik	1. Përmirësimi i nivelit arsimor dhe ofrimi i aksesit më të gjerë në arsimim cilësor dhe gjithëpërfshirës për anëtarët e pakicave rome dhe egjiptiane, duke përfshirë ata që janë kthyer nga emigracioni, në Bashkinë Gramsh					
Objektivi specifik	1.1. Rritja e ndërgjegjësimit për rëndësinë e arsimit në mesin e pakicave rome dhe egjiptiane.					
Masat/veprimtaritë	Aktorët përgjegjës	Treguesit e rezultateve	Burimet e të dhënave	Afatet	Financi mi	Monitor imi
1.1.1 Formimi i grupeve të punës për realizimin e aktiviteteve informuese dhe ndërgjegjësuese midis bordeve të shkollave, Qendrës së Arsimit dhe drejtorive përkatëse në Bashki.	Zyra Vendore Arsimore , Bashkia Gramsh	Numri i grupeve dhe anëtarëve të ngritur, numri i aktiviteteve të realizuara, raportet e përgatitura nga grupet e punës.	Raportet e përgatitura nga grupi/et e punës	Çdo vit, para fillimit të vitit të ri shkollor 2026-2030	Bazuar tek shpenzimet e buxhetor e të institucioneve përkatëse	Zyra Vendore Arsimore (ZVA)
1.1.2. Informimi dhe ndërgjegjësimi i komuniteteve	Bashkia Gramsh – Qendra e Arsimit dhe	Numri i aktiviteteve informuese/ndërgjegjësuese	Raportet e aktiviteteve	Çdo vit 2026-2030	Bazuar tek shpenzimet e buxhetor e të institucioneve përkatëse	ZVA

	rome dhe egjiptiane mbi rëndësinë e arsimimit (të hershëm dhe gjatë gjithë jetës), mundësitë për të (p.sh. mundësinë për bursa), si dhe kundër punësimit të fëmijëve dhe martesave të hershme që pengojnë arsimimin e tyre.	Mediator i për pakicat OSHC-të Shkollat Qendra Komunitare (SHQK-të)	Numri i aktiviteteve informuese/ndërgjegjësuese për zonë me përqendrim të popullsisë rome/egjiptiane Numri i pjesëmarrësve në aktivitete				
1.1.3	Vendosja e masave shtrënguese dhe detyrimeve për familjet që përfitojnë nga bonusi i qirasë për të dërguar fëmijët në kopshte dhe/ose shkollë	Bashkia Gramsh në bashkëpunim me Zyrën Vendore të Arsimit (ZVA) dhe shkollat	Numri i rasteve të identifikuara Numri i rasteve ku masat shtrënguese kanë funksionuar	Statistika dhe raporte të institucioneve përkatëse	Çdo vit 2026-2030	Bazuar tek shpenzimet buxhetore të institucioneve përkatëse	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social (DShKS)
Objektivi specifik		1.2. Përmirësimi i aksesit në shërbime arsimore cilësore dhe gjithëpërfshirëse për fëmijët e pakicave rome dhe egjiptiane.					
Masat/veprimtaritë	Aktorët përgjegjës	Treguesit e rezultateve	Burimet e të dhënave	Afatet	Financi mi	Monitorimi	

1.2.1	Identifikimi dhe menaxhimi i rasteve të fëmijëve që nuk frekuentojnë (rregullisht)	NjMF, Bashkia Gramsh ZVA dhe shkollat	Numri i rasteve të identifikuara Numri i rasteve të menaxhuara Numri i rasteve të fëmijëve që i janë	Dosjet e punës së NjMF Statistikat e shkollave dhe ZVA-së	Çdo vit, vazhdimisht 2026-2030	Bazuar tek shpenzimet buxhetore të institucioneve përkatëse	NjMF, Bashkia Gramsh
	shkollën, fëmijëve në situatë rrugë etj.		rikthyer shkollës (rregullisht)				
1.2.2	Stimulimi për fëmijët në rrezik braktisje përmes legjislacionit përkatës	Drejtoria Arsimore Rajonale (DAR) ZVA Drejtoritë e Shkollave	Numri i rasteve të fëmijëve braktisës që i janë rikthyer shkollimit	Statistika dhe raporte vjetore të aktorëve përgjegjës	Çdo vit 2026-2030		Drejtoria Arsimore Rajonale Gramsh
1.2.3	Përrjashtimi nga tarifa për shërbimin e parashkollorit për fëmijët e pakicave romë dhe egjiptiane që frekuentojnë çerdhe dhe kopshte (me vakte ushqimore të përfshira).	Zyra Vendore Arsimore , Bashkia Gramsh Këshilli Bashkiak, Bashkia Gramsh	Numri i fëmijëve përfitues Numri i familjeve përfituese % në rritje e frekuentimit të çerdhes dhe kopshtit nga fëmijët romë dhe egjiptianë	Bashkia Gramsh ZVA	Çdo vit 2025-2030	Bazuar tek shpenzimet buxhetore të institucioneve përkatëse	ZVA

1.2.4	Mbështetja me bursa studimi për nxënësit dhe studentët romë dhe egjiptianë, që ndjekin arsimin e detyrueshëm, të mesëm dhe të lartë	Bashkia Gramsh	Numri i nxënësve/studentëve romë dhe egjiptianë përfitues	Statistika dhe raporte përkatëse Vendime të Këshillit Bashkiak	Çdo vit, 2026-2030	Bazuar tek shpenzimet buxhetore të institucioneve përkatëse	Bashkia Gramsh
1.2.5	Sigurim i transportit falas/kompensimi i kostove	Zyra Vendore Arsimore	Numri i nxënësve përfitues Kohëzgjatja e	Statistika dhe raporte të Drejtorisë	Çdo vit, 2026-2030	Bazuar tek shpenzimet buxhetore të institucioneve përkatëse	DSHKS
	të transportit për nxënësit romë dhe egjiptianë të cilët banojnë larg kopshteve dhe shkollave	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social (DShKS)	përfitimit	së Shërbimit dhe Kujdesit Sociale			

1.2.6	Funksionimi i SHQK (Shkolla si Qendër Komunitare) në shkollat 9-vjeçare të Bashkisë Gramsh me përfshirje më të lartë të nxënësve nga komuniteti rom dhe egjiptian	Drejtoria Arsimore Rajonale (DAR) ZVA Drejtoritë e Shkollave	Numri dhe tipologjia e aktiviteteve të SHQK-ve Numri i fëmijëve romë dhe egjiptianë pjesëmarrës në to % në rritje e pjesëmarrjes së romëve dhe egjiptianëve në to	Statistika dhe raporte vjetore Raporte të aktiviteteve	Çdo vit 2026-2030	Bazuar tek shpenzimet et buxhetore të institucioneve përkatëse	ZVA
1.2.7	Mbështetje për nxënësit romë dhe egjiptianë në përgatitjen e detyrave dhe mësimëve.	SHQK-të ZVA	Numri i fëmijëve përfitues Kohëzgjatja e përfitimit Përmirësimi në rezultate/performancë akademike e fëmijëve përfitues	Evidencat e SHQK-ve Raportet/notat	Çdo vit, 2026-2030	Bazuar tek shpenzimet et buxhetore të institucioneve përkatëse	ZVA OSHC-të
1.2.7	Hartimi dhe shpërndarja e një dokumenti informues për listën e shërbimeve që ofrojnë SHQK-të duke venë theksin	SHQK-të Mediatori i pakicave, Bashkia Gramsh	Dokumenti i hartuar Kopjet e shpërndara Numri i romëve, egjiptianëve dhe të kthyerve të arritur dhe informuar	Statistika dhe raporte të SHQK dhe Bashkisë Gramsh	Çdo vit 2026-2030	Bazuar tek shpenzimet et buxhetore të institucioneve përkatëse	Bashkia Gramsh
	tek përfshirja e romëve/egjiptianëve dhe të kthyerve nga emigracioni.						

1.2.8 Angazhimi i prindërve të fëmijëve romë dhe egjiptianë në bordet e shkollave.	Drejtoritë e Shkollave Mediatori i pakicave, Bashkia Gramsh	Numri i shkollave me borde me përfaqësim rom dhe egjiptian Numri i prindërve romë dhe egjiptianë në bordet e shkollave	Statistika vjetore të shkollave Raporte të mediatorit të pakicave	Çdo vit, 2026-2030	Bazuar tek shpenzimet et buxhetore të institucioneve përkatëse	ZVA
1.2.9 Pjesëmarrja e fëmijëve romë dhe egjiptianë në qeveritë e nxënësve, përmes vendosjes së kuotave, nëse është e nevojshme.	Drejtoritë e Shkollave Mediatori i pakicave, Bashkia Gramsh	Numri i shkollave me qeveri nxënësish me pjesëmarrje të fëmijëve romë dhe egjiptianë Numri i nxënësve romë dhe egjiptianë në qeveritë e nxënësve Rritja në % e pjesëmarrjes së nxënësve romë dhe egjiptianë në qeveritë e nxënësve nga viti në vit Çështjet e ngritura dhe adresuara nga dhe për nxënësit romë dhe egjiptianë nga qeveritë e nxënësve	Statistika vjetore të shkollave Raporte të mediatorit të pakicave	Çdo vit 2026-2030	Bazuar tek shpenzimet et buxhetore të institucioneve përkatëse	ZVA
Objektivi specifik	1.3. Ofrimi i mbështetjes me shërbime për zhvillimin dhe edukimin e fëmijëve me aftësi ndryshe.					
Masat/veprimtaritë	Aktorët përgjegjës	Treguesit e rezultateve	Burimet e të dhënave	Afatet	Financi mi	Monitorimi

1.3.1	Ofrimi i shërbimeve për fëmijët romë dhe egjiptianë me aftësi ndryshe	Bashkia Gramsh , OJF	Numri i fëmijëve romë dhe egjiptianë përfitues Kohëzgjatja e marrjes së shërbimit/eve Niveli i ndryshimit/përmirësimit të mirëqenies së fëmijëve përfitues	Statistika dhe raporte vjetore të Bashkisë Gramsh dhe OJF Dosjet/raportet e progresit të fëmijëve të mbështetur	Çdo vit, 2026-2030	Bazuar tek shpenzimet buxhetore të institucioneve përkatëse	ZVA, Bashkia Gramsh
1.3.2	Mbulimi i kostove të transportit për të aksesuar shërbimet e Qendrës së Zhvillimit	ZVA Bashkia Gramsh	Numri i fëmijëve përfitues Kohëzgjatja e përfitimit të kompensimit të transportit	Statistika dhe raporte të Bashkisë Gramsh	Çdo vit, 2026-2030	Bazuar tek shpenzimet buxhetore të institucioneve përkatëse	Qendra e Zhvillimit
Objektivi strategjik		2. Ruajtja e diversitetit kulturor dhe promovimi i larmishmërisë romë dhe egjiptiane.					
Objektivi specifik		2.1. Mbrojtja dhe promovimi i diversitetit kulturor të komuniteteve romë dhe egjiptiane.					
Masat/veprimtaritë		Aktorët përgjegjës	Treguesit e rezultateve	Burimet e të dhënave	Afatet	Financi mi	Monitorimi
2.1.1	Përfshirja e aktiviteteve, festave dhe eventeve të dedikuara për romët dhe egjiptianët në kalendarët e aktiviteteve të SHQK-të.	SHQK-të OSHC-të	Numri i aktiviteteve të përfshira në kalendarët e aktiviteteve Numri i aktiviteteve të realizuara Numri i pjesëmarrësve në to	Statistika dhe raporte të SHQK-ve Raporte të aktiviteteve të specifike	Çdo vit, 2026-2030	Bazuar tek shpenzimet buxhetore të institucioneve përkatëse	Mediatori i pakicave, Bashkia Gramsh OSHC-të

2.1.2	Përfshirja dhe përdorimi i librave/botimeve mbi kulturën rome dhe atë të egjiptianëve të Ballkanit dhe/ose me autorësi nga autorë romë dhe/ose egjiptianë (p.sh. botime të mbështetura nga KiE etj.)	SHQK-të DAR Drejtoritë e Shkollave Bashkia Gramsh	Numri i botimeve të përfshira Numri i kopjeve të shpërndara Numri i lexuesve të arritur	Statistika dhe raporte të SHQK-ve, DAR dhe Bashkisë Gramsh	Çdo vit, 2026-2030	Bazuar tek shpenzimet et buxhetore të institucioneve përkatëse	ZVA Mediatori i pakicave, Bashkia Gramsh OSHC-të
2.1.3	Nxitja dhe zhvillimi i talenteve të fëmijëve romë dhe egjiptianë	Qendra Kulturore Qendra Arsimore	Numri i fëmijëve përfitues Arritjet e fëmijëve përfitues	Statistika dhe raporte vjetore të Qendrës Kulture dhe Qendrës Arsimore, Bashkia Gramsh	Çdo vit, 2026-2030	Bazuar tek shpenzimet et buxhetore të institucioneve përkatëse	Mediatori i pakicave, Bashkia Gramsh OSHC-të
2.1.4	Promovimi i rasteve të suksesit/arritjeve akademike dhe/ose profesionale etj, të anëtarëve të pakicave rome dhe egjiptiane	Drejtoritë e Shkollave SHQK-të Mediatori i pakicave, Bashkia Gramsh	Numri i rasteve të promovuara Numri i aktiviteteve promovuese Numri i pjesëmarrësve/audiencës së arritur	Statistika dhe raporte të aktiviteteve	2026-2030	Bazuar tek shpenzimet et buxhetore të institucioneve përkatëse	ZVA Mediatori i pakicave, Bashkia Gramsh OSHC-të
FUSHA E NDËRHYRJES: MBROJTJA SHOQËRORE DHE PËRFSHIRJA SOCIALE							
Objektivi strategjik	Rritja e mirëqenies sociale të pakicave rome dhe egjiptiane						

Objektivi specifik	1. Përmirësimi i aksesit të të pakicave romë dhe egjiptiane në programet dhe shërbimet e mbrojtjes sociale.					
Masat/veprimtaritë	Aktorët përgjegjës	Treguesit e rezultateve	Burimet e të dhënave	Afatet	Finançimi	Monitorimi
1.1 Takime periodike të Njësisë së Vlerësimit të Nevojave dhe Referimit (NjVNR-së)	Specialisti i NjVNR- së, Bashkia Gramsh	Struktura e re Stafi i dedikuar	Raportet e aktivitetit të njësisë	2026 dhe në vijim	Bazuar tek shpenzimet buxhetore të institucioneve përkatëse	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social (DShKS)
1.2 Hartimi i një marrëveshjeje me Zyrën e Punës për krijimin e një mundësie prej 1 viti që kombinon përfitimin e ndihmës ekonomike me mundësinë e punësimit, për të siguruar punësim të qëndrueshëm dhe përforcuar kulturën e punës.	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social (DShKS), Bashkia Gramsh Zyra Vendore e Punësimit (ZVP)	Marrëveshja e arritur Kohëzgjatja e zbatimit të saj Numri i përfituesve prej zbatimit të saj	Statistika dhe raporte vjetore të ZVP dhe Bashkisë Gramsh	2026-2030	Bazuar tek shpenzimet buxhetore të institucioneve përkatëse	Zyra e Punës
1.3 Ngritja / Rinovimi i një qendre për rastet emergjente, që ofron shërbime përtej shërbimit të emergjencës për gratë e komunitetit rom dhe egjiptian, të mbijetuara nga dhuna në familje.	Bashkia Gramsh Qendra Malteser	Qendra e ngritur/ridimensionuar Numri i përfituesve	Dokumentacioni i qendrës Statistika dhe raporte vjetore të saj	2026 dhe në vijim	Bazuar tek shpenzimet buxhetore të institucioneve përkatëse	DShKS

<p>1.4 Trajnimi dhe ndërgjegjësi mi i romëve dhe egjiptianëve për të përdorur shërbimet e E-Albania, shërbimet e ofruara nga</p>	<p>Njësitë Administrative Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social (DShKS)</p>	<p>Numri i trajtimeve të realizuar</p> <p>Numri i fushatave/aktiviteteve ndërgjegjësuere të realizuar</p> <p>Numri i përfituesve</p>	<p>Statistika dhe raporte vjetore, Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social</p>	<p>Çdo vit, 2026 - 2030</p>	<p>Bazuar tek shpenzimet et buxhetore të institucioneve përkatëse</p>	<p>Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social (DShKS)</p>
<p>ADISA, aplikimet online për të përfituar nga programet e mbrojtjes sociale etj.</p>						
<p>1.5 Përmirësimi i shërbimit dhe integrimi në “one-stop shop” për marrjen dhe mbledhjen e dokumenteve të nevojshme për përfshirjen në programet e mbrojtjes sociale të R&E.</p>	<p>Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social, Bashkia Gramsh Mediatori për pakicat, Bashkia Gramsh</p>	<p>Shërbimet one-stop shop të ngritura</p> <p>Numri i administratorëve shoqërorë të trajnuar</p> <p>Numri i romëve dhe egjiptianëve përfitues prej përdorimit të këtyre shërbimeve</p>	<p>Statistika dhe raporte vjetore, Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social</p>	<p>Çdo vit, 2026 - 2030</p>	<p>Bazuar tek shpenzimet et buxhetore të institucioneve përkatëse</p>	<p>Bashkia Gramsh</p>

2.2 Vlerësimi periodik i fëmijëve në institucion dhe fuqizimi i familjes biologjike dhe/ose kujdestare për rikthimin e tyre.	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social) NjMF	Raportet e vlerësimit Numri i rasteve të vlerësuara Numri i familjeve të mbështetura	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social	Çdo vit, 2026 - 2030	Bazuar tek shpenzimet et buxhetore të institucioneve përkatëse	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social
2.3 Informimi dhe ndërgjegjësimi i prindërve dhe fëmijëve rom dhe egjiptianë për çështje si martesat e hershme, trafikimi i qenieve njerëzore, puna e fëmijëve etj.	NjMF	Numri i fëmijëve dhe prindërve R&E të informuar. Numri i aktiviteteve të realizuara.	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social	Çdo vit, 2026 - 2030	Bazuar tek shpenzimet et buxhetore të institucioneve përkatëse	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social

FUSHA E NDËRHYRJES: PUNËSIMI DHE FUQIZIMI EKONOMIK

Objektivi strategjik	Fuqizimi ekonomik i individëve dhe familjeve të pakicave rom dhe egjiptiane përmes punësimit të rregullt dhe të qëndrueshëm.					
Objektivi specifik	1. Rritja e ndërgjegjësimit dhe nivelit të informacionit për rëndësinë dhe metodat e kërkimit të punës së rregullt tek pakicat rom dhe egjiptiane.					
Masat/veprimtari të	Aktorët përgjegjës	Treguesit e rezultateve	Burimet e të dhënave	Afatet	Finançimi	Monitorimi
1.1. Hartimi i një plani pune për fushata/aktivitete ndërgjegjësuese.	Drejtoria e Shërbimit Social (DShKS), Bashkia Gramshinë Bashkëpunim me Zyrën Vendore të	5 planet vjetore të hartuara (1 për çdo vit të periudhës së mbuluar nga ky dokument).	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social (DShS)	Çdo vit 2026 - 2030	Sipas buxhetimit	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social (DShKS)

	Punësimi Gramsh					
1.2. Hartimi, publikimi dhe shpërndarja e materialeve informuese (p.sh fletëpalosje, postera etj.) me ilustrime dhe/ose në gjuhën romë, që informojnë mbi rëndësinë e punësimit të rregullt.	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social (DShKS), Bashkia Gramsh në bashkëpunim me Zyrën Vendore të Punësimit Gramsh	Llojet e materialeve të prodhuara Numri i materialeve të printuara Numri i materialeve të shpërndara/të përdorura Numri (i përafërt) i audiencës së arritur	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social (DShKS)	Çdo vit 2026 - 2030	Sipas buxhetimit	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social (DShKS) Zyra e Punësimit
1.3. Mbajtja e takimeve/aktivitetëve informues në zonat ku ka përqendrim më të lartë të pakicave romë dhe egjiptianë.	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social (DShKS), Bashkia Gramsh në bashkëpunim me Zyrën Vendore të Punësimit Gramsh	Numri total i takimeve/aktivitetëve të planifikuara dhe të realizuara Numri i takimeve/aktivitetëve për zonë/rajon me popullsi romë/egjiptianë Numri i pjesëmarrësve në ato	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social (DShKS)	Çdo vit 2026 - 2030	Sipas buxhetimit	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social (DShKS)
Objektivi specifik	2. Përmirësimi i marrëdhënieve ndërmjet punëdhënësve dhe punëmarrësve nga pakicat romë dhe egjiptianë.					
Masat/veprimtari të	Aktorët përgjegjës	Treguesit e rezultateve	Burimet e të dhënave	Afatet	Finançimi	Monitorimi

2.1. Takime/tryeza të përbashkëta trepalëshe: Bashki – punëdhënës të sektorit privat – Zyra Vendore e Punësimit për informim, ndërgjegjësim dhe	Bashkia Gramsh	Numri i tryezave/takimeve të mbajtura Numri i bizneseve pjesëmarrëse Numri i pjesëmarrësve	Raportet e takimeve/tryezave	Çdo vit 2026 - 2030	Sipas buxhetimit	Drejtoria e Burimeve Njerëzore Bashkia Gramsh
identifikim të mundësive për punësimin dhe qëndrimin në punë të anëtarëve të pakicave romë dhe egjiptiane.						
2.2. Trajnimi i punëmarrësve romë/egjiptianë mbi detyri me kontaktuale, çështjet ligjore dhe etike, kulturën e punës etj., sipas nevojave të identifikuara.	Zyra Vendore e Punësimit Gramsh	Numri i të trajnuarve Numri i të trajnuarve që kanë mbajtur vendin e punës përtej periudhës së provës	Të dhëna statistikore, Bashkia Gramsh Raportet e përgatitura nga mediatori	Çdo vit 2026 - 2030	Sipas buxhetimit	Drejtoria e Burimeve Njerëzore
Objektivi specifik	3. Nxitja e punësimit të rregullt për anëtarët e pakicave romë dhe egjiptiane duke rritur aksesin në programet e nxitjes së punësimit.					
Masat/veprimtari të	Aktorët përgjegjës	Treguesit e rezultateve	Burimet e të dhënave	Afatet	Finançimi	Monitorimi

<p>3.1. Punësimi i një mediatori rom për të ndërmjetësuar midis anëtarëve të pakicës romë (dhe egjiptiane) që mund të kenë vështirësi në marrjen e informacionit dhe aksesimin e shërbimeve të orientimit për karrierë/punësim dhe programet e punësimit.</p>	<p>Bashkia Gramsh</p>	<p>Stafi i punësuar</p>	<p>Zyra e Burimeve Njerëzore</p>	<p>2026 - 2030</p>	<p>Sipas buxhetimit</p>	<p>Drejtoria e Burimeve Njerëzore</p>
<p>3.2. Përfshirja e individëve romë dhe egjiptianë në shërbimin e këshillimit të karrierës dhe orientimit për t'u përfshirë në tregun e punës.</p>	<p>Zyra Vendore e Punësimit Gramsh</p>	<p>Numri i romëve/egjiptianëve të përfshirë në ofrimin e këshillimit/orientimit për punë</p>	<p>Zyra Vendore e Punësimit Gramsh</p>	<p>Çdo vit, 2026 - 2030</p>	<p>Sipas buxhetimit</p>	<p>Zyra Vendore e Punësimit Gramsh</p>

<p>3.3. Njohja e punëkërkuësve të romë dhe egjiptianë me politikat/programe për punësim dhe përfitimet që rrjedhin prej tyre dhe orientimi/referimi i tyre drejt strukturave përkatëse për marrjen e shërbimit.</p>	<p>Njësitë Administrative (administratorët socialë)</p> <p>Zyra e Këshillimit të Karrierës, Drejtoria e Nxitjes së Punësimit</p>	<p>Numri i romëve dhe egjiptianëve të cilët kanë marrë shërbime këshillimi dhe orientimi për karrierë</p> <p>Numri i orientimeve/referimeve të realizuara (p.sh. nga administratorët socialë etj.)</p>	<p>Raportet e prodhuar</p> <p>Statistika nga zyrat përkatëse</p>	<p>Çdo vit, 2026 - 2030</p>	<p>Sipas buxhetimit</p>	<p>Drejtoria e Burimeve Njerëzore</p>
<p>3.4. Mbështetje e personalizuar për aplikime për punëkërkim tek anëtarët e pakicave R&E (përfshirë të kthyerit nga emigrimi/azil-kërkimi) që zotërojnë shkollim/kualifikim profesional.</p>	<p>Mediatori për pakicat, Bashkia Gramsh</p> <p>Zyra Vendore e Punësimit Gramsh</p>	<p>Numri i punëkërkuësve të asistuar për të kërkuar punë përmes programeve të nxitjes së punësimit</p> <p>Numri i rasteve të suksesit (të punësuar) pas ofrimit të asistencës</p>	<p>Statistika të zyrave përkatëse</p> <p>Raporte të prodhuara</p>	<p>Çdo vit, 2026 - 2030</p>	<p>Sipas buxhetimit</p>	<p>Bashkia Gramsh</p>
<p>Objektivi specifik</p>	<p>4. Nxitja e punësimit të rregullt për anëtarët e pakicave romë dhe egjiptianë përmes krijimit të mundësive për punësueshmëri.</p>					
<p>Masat/veprimtari të</p>	<p>Aktorët përgjegjës</p>	<p>Treguesit e rezultateve</p>	<p>Burimet e të dhënave</p>	<p>Afatet</p>	<p>Finançimi</p>	<p>Monitorimi</p>

4.1. Ofrimi i mundësive për internshipe për anëtarët e pakicave romë dhe egjiptianë pranë administratës së Bashkisë Gramsh dhe institucioneve të tjera të nivelit vendor.	Drejtoria e Burimeve Njerëzore (DBNj), Bashkia Gramsh Drejtoria e Nxitjes së Punësimit	Numri i romëve dhe egjiptianëve të cilët kanë përfituar internshipe në administratën publike. Numri i romëve dhe egjiptianëve të punësuar në administratën publike në nivel vendor.	Statistika të drejtorive përkatëse	Çdo vit, 2026 - 2030	Sipas buxhetimit	Drejtoria e Burimeve Njerëzore (DBNj)
4.2. Identifikimi dhe mbështetja për përgatitjen e procesit të aplikimit dhe rekrutimit, si dhe referimi dhe ndërmjetësimi i punëkërkuësve romë dhe egjiptianë pranë punëdhënësve të sektorit privat.	Drejtoria Rajonale dhe Zyra Vendore e Punësimit Drejtoria e Nxitjes së Punësimit Mediatori për pakicat, Bashkia Gramsh	Numri i punëdhënësve të synuar/përfshirë Numri i romëve dhe egjiptianëve të mbështetur në procesin e aplikimit-rekrutimit Numri i romëve dhe egjiptianëve të punësuar me një kontratë të rregullt	Të dhëna statistikore nga Zyra Vendore e Punësimit Të dhëna statistikore nga Bashkia Gramsh (mediatori për pakicat)	Çdo vit, 2026 - 2030	Sipas buxhetimit	Drejtoria Rajonale dhe Zyra Vendore e Punësimit
Objektiv specifik	5. Rritja e punësimit për anëtarët e pakicave romë dhe egjiptianë përmes nxitjes së sipërmarrjes sociale dhe vetëpunësimit të formalizuar.					
Masat/veprimtari të	Aktorët përgjegjës	Treguesit e rezultateve	Burimet e të dhënave	Afatet	Finançimi	Monitorimi
5.1. Mbështetje për hartimin e planeve të biznesit për romët dhe egjiptianët në sipërmarrje, përfshirë ata që janë kthyer nga emigracioni.	Mediatori për pakicat, Bashkia Gramsh në bashkëpunim me Drejtorinë për Nxitjen e Punësimit	Numri i sipërmarrësve të mundshëm të mbështetur Numri i planeve të biznesit të suksesshëm	Statistika dhe raporte vjetore nga drejtoritë përkatëse	Çdo vit, 2026 - 2030	Sipas buxhetimit	Bashkia Gramsh

<p>5.2. Përgjysmimi i taksave dhe tarifave vendore për bizneset e krijuara nga romë dhe egjiptianë, si dhe për ato biznese që punësojnë një numër të konsiderueshëm anëtarësh të pakicave rome dhe egjiptiane (jo më pak se 5% të totalit të të punësuarve).</p>	<p>Drejtoria e Nxitjes së Punësimit</p> <p>Drejtoria Rajonale dhe Zyra Vendore e Punësimit</p>	<p>Numri i njësive të vetëqeverisjes vendore që kanë ulur taksat dhe tarifat për bizneset e ngritura nga romët dhe egjiptianët.</p> <p>Numri i bizneseve të themeluara/drejtuar nga romë dhe egjiptianë që përfitojnë nga ulja 50 për qind e taksave vendore.</p> <p>Numri i të punësuarve rome dhe egjiptianë në të gjitha bizneset që përfitojnë nga këto lehtësira</p>	<p>Statistika dhe raporte vjetore të drejtorive përkatëse</p>	<p>Çdo vit, 2026 - 2030</p>	<p>Sipas buxhetimit</p>	<p>Bashkia Gramsh</p>
<p>5.3. Përcaktimi i hapësirave të dedikuara për aktivitete tregtare nga romët dhe egjiptianët, për shitjen e mallrave dhe produkteve të ndryshme.</p>	<p>Bashkia Gramsh</p>	<p>Numri dhe sipërfaqja e hapësirave të dedikuara</p> <p>Numri i përdoruesve të tyre (tregtarë/konsumatorë) të ndara sipas etnisë dhe gjinisë</p>	<p>Statistika dhe raporte vjetore të agjencisë përkatëse</p>	<p>Çdo vit, 2026 - 2030</p>	<p>Sipas buxhetimit</p>	<p>Bashkia Gramsh</p>

5.4. Identifikimi dhe regjistrimi i grumbulluesve të mbetjeve në një regjistër të posaçëm	Bashkia Gramsh Drejtoria e Nxitjes së Punësimit Drejtoria Rajonale dhe Zyra Vendore e Punësimit	Regjistri i hartuar Numri i grumbulluesve të identifikuar Numri i grumbulluesve të regjistruar Numri i grumbulluesve të	Statistika dhe raporte vjetore	Çdo vit, 2026 - 2030	Sipas buxhetimit	Drejtoria Rajonale dhe Zyra Vendore e Punësimit
dhe këshillimi i tyre për forma të tjera punësimi.		këshilluar për formave të tjera punësimi				
5.5. Mbështetja e aktivitetit bujqësor të romë dhe egjiptianë përmes përmirësimit të infrastrukturës	Bashkia Gramsh	Kanalet vaditëse/kulluese (në m) Infrastrukturë rrugore e përmirësuar (në km)	Bashkia Gramsh	Çdo vit, 2026 - 2030	Sipas buxhetimit	Bashkia Gramsh
FUSHA E NDËRHYRJES: STREHIMI DHE KUSHTET E BANIMIT (INFRASTRUKTURA)						
Objektivi strategjik	Anëtarët e pakicave rome dhe egjiptiane në Bashkinë Gramsh kanë akses të plotë në shërbimet e strehimit dhe jetojnë në kushte strehimi dhe infrastrukturë të përmirësuar.					
Objektivi specifik	1. Garantimi i aksesit dhe përfitimit të shërbimeve të strehimit në nivel vendor për pakicat rome dhe egjiptiane.					
Masat/veprimtaritë	Aktorët përgjegjës	Treguesit e rezultateve	Burimet e të dhënave	Afatet	Financimi	Monitorimi

1.1 Ofrimi i asistencës së dedikuar për ndjekjen/përmbylljen e proceseve të legalizimit të banesave për familjet rome dhe egjiptiane	Mediatori i pakicave, Bashkia Gramsh Agjencia Shtetërore e Kadastrës (ASHK)	Numri i rasteve të asistuara Numri i rasteve të përmbyllura me sukses	Raportet e mediatorit	2026-2030	Sipas buxhetimit	Agjencia Shtetërore e Kadastrës (ASHK) Sherbimi Ligjor Falas Bashkia Gramsh
1.2 Ofrimi i asistencës së dedikuar për ndjekjen/përmbylljen e proceseve të privatizimit të banesave për familjet rome dhe egjiptiane	Mediatori i pakicave, Bashkia Gramsh Drejtoria Juridike dhe Prokurimeve (DJP), Bashkia Gramsh	Numri i rasteve të asistuara Numri i rasteve të përmbyllura me sukses	Raportet e mediatorit	2026-2030	Sipas buxhetimit	Drejtoria e Aseteve Drejtoria Juridike dhe Prokurimeve (DJP)
1.3 Trajnimi i stafit për përdorimin e sistemit elektronik për aplikimet në programet sociale të strehimit	Drejtoria e Shërbimit Social Njësitë Administrative Drejtoria e Burimeve Njerëzore (DBNj)	Numri i trajnimeve të zhvilluara Numri i punonjësve të trajnuar	Raportet e Drejtorisë së Strehimit Social	2026-2030	Sipas buxhetimit	Drejtoria e Burimeve Njerëzore (DBNj)
1.4 Përfshirja e anëtarëve të familjeve rome	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit	Numri i familjeve Rome dhe	Statistika vjetore dhe raporte,	Çdo vit, 2026-2030	Sipas buxhetimit	Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social

dhe egjiptiane të cilët janë të strehuar në Banesat Sociale, në programe që ndikojnë rritjen e të ardhurave dhe mundësinë e pagesës së detyrimeve kontraktuale.	Social (DShKS) Njësitë Administrative	Egjiptiane në banesat sociale të menaxhuar për të rritur të ardhurat.	Drejtoria e Strehimit Social			
Objektivi specifik	2. Përmirësimi i infrastrukturës në zonat e banuara nga pakicat rom dhe egjiptiane					
Masat/veprimtaritë	Aktorët përgjegjës	Treguesit e rezultateve	Burimet e të dhënave	Afatet	Financimi	Monitorimi
2.1. Sigurimi i ndriçimit në rrugët ku është i përqendruar komuniteti rom dhe egjiptian	Drejtoria e Shërbimeve Publike (DShP), Bashkia Gramsh	Numri i familjeve përfituese	Raportet e shpenzimeve	2026-2030	Sipas buxhetimit	Drejtoria e Shërbimeve Publike (DShP)
2.2. Sigurimi i ujit të pijshëm për lagjet me përqendrim me të madh të komuniteteve	Ujësjellës-Kanalizime, Gramsh (UKG)	Numri i familjeve përfituese	Raportet e shpenzimeve	2026-2030	Sipas buxhetimit	UKL
2.3. Sigurimi i kushteve infrastrukturore në lagjet e komunitetit rom dhe egjiptian për të shmangur katastrofat	Drejtoria e Shërbimeve Publike (DShP), Bashkia Gramsh	Numri i familjeve përfituese	Raportet e shpenzimeve	2026-2030	Sipas buxhetimit	Drejtoria e Shërbimeve Publike (DShP)

natyrore, përmbytjet, etj						
FUSHA E NDËRHYRJES: SHËNDETI DHE KUJDESI SHËNDETESOR						
Objektivi strategjik	Përmirësimi i shëndetit dhe aksesit në shërbimet shëndetësore për anëtarët e pakicave rome dhe egjiptiane					
Objektivi specifik	1. Rritja e informimit dhe ndërgjegjësimit për rëndësinë e kujdesit ndaj shëndetit dhe për një mënyrë jetese të shëndetshme.					
Masat/veprimtaritë	Aktorët përgjegjës	Treguesit e rezultateve	Burimet e të dhënave	Afate t	Financi mi	Monitorimi
1.1 Fushata dhe aktivitete ndërgjegjësuere për rëndësinë e regjistrimit të fëmijëve, si dhe nxitja për përfitimin e bonusit të lindjes..	Qendrat Shëndetësore të Bashkisë Gramsh	Numri i fushatave/aktiviteteve të ndërmarra Numri i pjesëmarrësve/personave të informuar Numri i fëmijëve të regjistruar. Numri i fëmijëve që kanë përfituar bonusin e lindjes.	Drejtoria e Mbrojtjes dhe Kujdesit Social	Çdo vit, 2026 - 2030	Sipas buxhetimit	Njësia Vendore e Kujdesit Shëndetësor, NJVKSH Mediatori për pakicat, Bashkia Gramsh

<p>1.2 Fushata ndërgjegjësu ese për rëndësinë e kujdesit shëndetësor , për shëndetin e nënës dhe fëmijës, për sëmundjet seksualisht të transmetueshme, si dhe për dëmet që shkaktojnë varësitë nga alkooli dhe droga.</p>	<p>Qendrat Shëndetësore të Bashkisë Gramsh Qendrat Komunitare të Bashkisë Gramsh</p>	<p>Numri i fushatave të realizuara. Numri i pjesëmarrësve/personave të arritur nga to.</p>	<p>Drejtoria e Shërbimit dhe Kujdesit Social (DShKS)</p>	<p>Çdo vit, 2026 - 2030</p>	<p>Sipas buxhetimit</p>	<p>Njësia Vendore e Kujdesit Shëndetësor, NJVKSH Mediatori për pakicat, Bashkia Gramsh</p>
<p>1.3 Vizita në komunitet për konsultim të</p>	<p>Qendrat Shëndetësore të</p>	<p>Numri i vizitave të realizuara.</p>	<p>DShKS</p>	<p>Çdo vit, 2026</p>	<p>Sipas buxhetimit</p>	<p>Njësia Vendore e Kujdesit</p>
<p>individualizuar për konsultimin e nënave para shtatzënisë (planifikimi familjar), gjatë saj (ndjekjen e shtatzënisë) dhe pas lindjes (kujdesin dhe mirërritjen e fëmijës).</p>	<p>Bashkisë Gramsh Qendrat Komunitare të Bashkisë Gramsh</p>	<p>Numri i personave të konsultuar. Ndryshimet në nivelin e njohurive/kujdesit të tyre</p>		<p>- 2030</p>		<p>Shëndetësor, NJVKSH Mediatori për pakicat, Bashkia Gramsh</p>

1.4 Përgatitja dhe shpërndarja e materialeve informuese për shërbimet shëndetësore të disponueshme dhe mënyrat për të aksesuar ato.	Qendrat Shëndetësore të Bashkisë Gramsh Qendrat Komunitare të Bashkisë Gramsh	Dokumenti i përgatitur Kopjet e shpërndara Numri i personave të arritur përmes tyre	Drejtoria e Mbrojtjes dhe Kujdesit Social	Çdo vit, 2026 - 2030	Sipas buxhetimit	Njësia Vendore e Kujdesit Shëndetësor, NJVKSH Mediatori për pakicat, Bashkia Gramsh
---	--	--	---	----------------------	------------------	--

Burimet Financiare Për Zbatimin e Planit

Kapitulli i fundit ofron një analizë të përmblendhur të burimeve financiare të nevojshme për zbatimin e "Planit Vendor për Barazi, Përfshirje dhe Pjesëmarrje të Romëve dhe Egjiptianëve 2026 – 2030" nga Bashkia Gramsh.

Tabela më poshtë paraqet buxhetin total të Bashkisë Gramsh për periudhën 2026–2030, i cili do të shërbejë si burimi financiar kryesor për mbështetjen e zbatimit të “Planit Vendor për Barazi, Përfshirje dhe Pjesëmarrje të Romëve dhe Egjiptianëve”. Brenda këtij buxheti, një përqindje e dedikuar do të alokohet posaçërisht për realizimin e aktiviteteve të përcaktuara në plan, të cilat janë të shpërndara në fusha kyçe si edukimi gjithëpërfshirës, punësimi dhe aftësimi profesional, përkujdesja shëndetësore, shërbimet sociale, strehimi dhe fuqizimi i pjesëmarrjes qytetare të komuniteteve rome dhe egjiptiane.

Buxheti i planit nuk është një zë i veçuar, por i integruar në kuadër të planifikimit buxhetor vjetor dhe afatmesëm të Bashkisë, duke e bërë zbatimin e tij pjesë të angazhimeve institucionale të vazhdueshme.

Shpenzimet për secilin aktivitet do të realizohen në përputhje me kohështirjen, objektivat dhe grupet përfituese të përcaktuara në planin e veprimit. Për të garantuar transparencë dhe llogaridhënie, dokumentimi i përdorimit të fondeve do të bëhet nëpërmjet raporteve periodike të monitorimit, të cilat do të bazohen në indikatorë të qartë të performancës. Këta indikatorë do të masin progresin e zbatimit për çdo ndërhyrje specifike, si dhe do të shërbejnë për të justifikuar përdorimin e fondeve publike në përputhje me objektivat e planit.

Kjo qasje garanton jo vetëm efikasitet në përdorimin e buxhetit, por edhe ndërtimin e një sistemi të qëndrueshëm llogaridhënieje institucionale, ku progresi matet përmes rezultateve

të prekshme dhe ndikimit konkret në jetën e komuniteteve rome dhe egjiptiane në Bashkinë Gramsh.

	2026	2027	2028	2029	2030
01110 - Planifikimi, Menaxhimi dhe Administrimi	234,213,000	235,991,000	242,065,000	246,920,000	249,389,200
03140 - Shërbimet e Policisë Vendore	10,321,000	10,321,000	10,321,000	11,030,000	11,140,300
04220 - Shërbimet bujqësore, inspektimi, ushqimi dhe mbrojtja e konsumatorëveit	1,430,000	1,500,000	1,500,000	1,530,000	1,545,300
03280 - Mbrojtja nga zjarri dhe mbrojtja civile	26,044,000	26,044,000	26,044,000	26,575,000	26,840,750
04240 - Menaxhimi i ujitjes dhe kullimit	12,296,000	12,296,000	12,296,000	12,544,000	12,669,440
04260 - Menaxhimi i pyjeve dhe kullotave	22,143,000	25,589,000	25,797,000	26,313,000	26,576,130
04520 - Rrjeti Rrugor Rural	111,680,000	147,428,000	164,597,000	167,900,000	169,579,000
04910 - Fondi Rezerve	9,500,000	14,000,000	16,000,000	16,400,000	16,564,000
05100 - Menaxhimi i mbetjeve	68,800,000	69,488,000	70,183,000	71,590,000	72,305,900
06260 - Shërbimet Publike Vendore	48,615,000	48,822,000	49,031,000	50,014,000	50,514,140
08130 - Sport dhe argëtim	40,717,000	41,565,000	41,916,000	42,755,000	43,182,550
08220 - Trashëgimia kulturore, monumentet, muzetë dhe bibliotekat	12,355,000	13,575,000	13,595,000	13,867,000	14,005,670
09120 - Arsimi bazë përfshirë sistemin e arsimit parashkollorollorin)	147,830,000	148,881,000	139,693,000	142,987,000	144,416,870
09230 - Arsimi i mesëm i përgjithshëm	13,156,000	13,192,000	13,228,000	13,496,000	13,630,960
10430 - Kujdesi social për familjet dhe fëmijët	3,521,000	3,531,000	3,541,000	3,612,000	3,648,120
BUXHETI TOTAL	762,621,000	812,223,000	829,807,000	847,533,000	856,008,330

2.50%

19,065,525 20,305,575 20,745,175 21,188,325 21,400,208

